

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TE ANZEGEM (WEST- VLAANDEREN), GROTE LEIESTRAAT 68

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 352

Rapport opgemaakt door: Emmy Nijssen en Lies Dierckx

Derbystraat 51

9051 Gent

februari 2017

Dossiernr. 20083.R.01

Projectcod OE: 2017A31

Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Anzegem, Grote Leiestraat

Auteurs

Emmy Nijssen en Lies Dierickx

Opdrachtgever

Initiatief nemer

Projectnummer

- 20934 (intern)
- 2017A31 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, Januari 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 352

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	28/01/2017	Interne draft
v1	02/02/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	03/03/2017	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van Resultaten	9
1	Inleiding (beschrijvend gedeelte)	9
1.1	Thesaurus	9
1.2	Samenvatting bureauonderzoek	9
1.3	Administratieve gegevens	10
1.4	Doel van het onderzoek	11
1.5	Aanleiding van het onderzoek	11
1.6	Afbakening onderzoeksgebied	12
1.7	Onderzoeksstrategie	15
2	Aard van de bedreiging	16
2.1	Huidige situatie	16
2.2	Toekomstige situatie	17
3	Assessmentrapport: Landschappelijke analyse	19
3.1	Topografische situering	19
3.2	Bodemkundige situering	24
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis	31
4.1	Inventarissen onroerend erfgoed	32
4.2	Cartografische bronnen	38
4.3	Recente landschapsveranderingen	42
5	Besluit bureauonderzoek	44
5.1	Interpretatie en datering	44
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	45
5.3	Samenvatting	45
DEEL 2	Prospectie met ingreep in de bodem	46
1	Inleiding (beschrijvend gedeelte)	46
1.1	Administratieve gegevens	46
1.2	Archeologische voorkennis	46
1.3	Onderzoeksopdracht	47
1.4	Werkwijze en strategie	50
2	Assessmentrapport: resultaten prospectie	53
2.1	Beschrijving en motivering van de methoden, technieken en criteria	53
2.2	Observaties en registraties van vondsten	59
2.3	Observaties en registraties van stalen	59
2.4	Conservatie-assessment	59
2.5	Assessment van sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren	60

2.6	Assessment van het onderzochte gebied	62
2.7	Kennisvermeerdering en waardering.....	88
2.8	Kader kennisvermeerdering.....	88
3	Interpretatie van de archeologische site	89
3.1	Assessment van het onderzochte gebied	89
3.2	Samenvatting	91
4	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	92
5	Bibliografie	93
5.1	Literaire bronnen	93
5.2	Plannen- en kaartenlijst	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
DEEL 3	Bijlagen.....	94

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Orthofoto met afbakening van het studiegebied (blauw) (schaal 1:1000) (Bron: Geopunt 2016).	12
Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2016).	13
Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: CadGIS 2017)	14
Figuur 4: Aanduiding van het open te breken wegdek (bron: Geopunt 2017)	15
Figuur 5: Bestaande situatie met aanduiding van het projectgebied	16
Figuur 6: Overzicht van het studiegebied: de verharde oppervlaktes in het zuiden en de boomgaard in het noorden (bron: opdrachtgever 2016)	18
Figuur 7: Bouwplannen met snede van geplande bouw (opdrachtgever 2016) (kaarten in originele versie zijn ook bijgevoegd als bijlage).	18
Figuur 8: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksperceel (blauw) (Bron: Geopunt 2017)	19
Figuur 9: OMS kaart met de locatie van de site (Bron: Geopunt 2017)	20
Figuur 10: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van de (tak 1) met NW-ZO oriëntering (groen) (bron: Geopunt 2017)	21
Figuur 11: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van met hoogteprofiel van de (tak 2) met NO-ZW oriëntering (groen) (bron: Geopunt 2017)	22
Figuur 12: DTM (1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied(rood) (bron: Geopunt 2017)	23
Figuur 13: Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)	24
Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)	25
Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1b) (bron: Geopunt 2017)	26
Figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het tracé (bron: Geopunt 2017)	27
Figuur 17: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	28
Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)	29
Figuur 19: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	30
Figuur 20: Tabel met geraadpleegde bronnen	31
Figuur 21: Weergave van de locaties met gekend stads- en dorpsgezichten (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)	32
Figuur 22: Ortofoto met aanduiding studiegebied (blauw) en beschermde stads-, dorpsgezichten en bouwkundige relictten (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017)	33
Figuur 23: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m	35
Figuur 24: overzichtstabel CAI	36
Figuur 25: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	38
Figuur 26: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	39
Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	39
Figuur 28: Vandermaelen kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	40
Figuur 29: Poppkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	41
Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)	42

Figuur 31: Orthofoto uit 2015 1met aanduiding onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)	43
Figuur 32: administratieve gegevens	46
Figuur 33: Snede van de inplanting van de multifunctionele werkruimte met ondergrondse parking (Bron: opdrachtgever, 2016).....	48
Figuur 34: Inplantingsplan en profielen (schaal 1:250) (initiatiefnemer 2016).	49
Figuur 35: Orthofoto met gesuggereerde inplanting proefsleuven (Bron: Geopunt 2016)	51
Figuur 36: Digitaal hoogtemodel met topografische kaart en gesuggereerde inplanting proefsleuven (schaal 1:1000) (Geopunt 2017).	52
Figuur 37: Locatie van de boerderij die reeds afgebroken was ten tijden van het proefsleuven onderzoek.	54
Figuur 38: Overzichtsplan met situering van de werkputten op GRB kaart (ABO 2017)	56
Figuur 39: Overzicht van de oppervlaktes van de proefsleuven, het totale studiegebied en de veiligheidszone.....	57
Figuur 40: Coördinatenlijst van de uitgevoerde sleuven te Anzegem.	59
Figuur 41: Kijkvenster WP3 met greppel SP3.1 op de foto	60
Figuur 42: Kijkvenster van WP2 met op de voorgrond SP 2.1 en 2.6 en achteraan SP 2.5	61
Figuur 43: Overzichtsplan met situering van de werkputten inclusief spoornummers en profielnummers (ABO 2017)	63
Figuur 44: Profiel 1.1	64
Figuur 45: Profiel 1.2	65
Figuur 46: Spoor 1.1 in vlak.....	65
Figuur 47: Kijkvenster van WP1 met op de voorgrond kuil 1.2 en paalkuil 1.5 en op de achtergrond ter hoogte van WP2, greppel 2.2.	66
Figuur 48: Detailplan van WP1 met de locatie van de sporen en de profielen	67
Figuur 49: WP1 SP 1.4	68
Figuur 50: Profiel 2.1	69
Figuur 51: Profiel 2.2	70
Figuur 52: Profiel 2.3	70
Figuur 53: Detailplan van WP 2 zonder het stukje werkput ten zuidoosten van de veiligheidszone.....	71
Figuur 54: De rest van WP 2 achter de veiligheidszone.	72
Figuur 55: Kijkvenster van WP 2 met paalkuilen SP 2.1, 2.6 (onder aan foto) en 2.5 (halverwege foto).....	73
Figuur 56: Coupe nummer 2.1, 2.6 op paalkuilen 2.1, 2.6.	74
Figuur 57: Proefsleuf WP 2, met greppen SP 2.2 (voor de aanleg van het kijkvenster).	75
Figuur 58: Overzichtsfoto van WP2 aan zuidoostelijk einde met SP 2.3 en SP 2.4 erop.	76
Figuur 59: Meest zuidoostelijke deel van WP 2 gekenmerkt door sterk doorwortelde bosgrond.	76
Figuur 60: Profiel 3.1	77
Figuur 61: Profiel 3.2	78
Figuur 62: Detail van WP 3 met kijkvenster, sporen en profielen aangeduid	79
Figuur 63: Kijkvenster WP 3 met in het midden spoor 3.1.	80
Figuur 64: Coupe 3.1 van greppel spoor 3.1	81
Figuur 65: Vlakfoto WP 3 (zuidoostelijk deel) met spoor SP 3.2.....	81
Figuur 66: Profiel 4.1	82
Figuur 67: Profiel 4.2	83
Figuur 68: Detailplan van werkput 4 met sporen en profielen aangeduid.	84
Figuur 69: Vlakfoto WP 4, foto richting, noordoostelijk deel sleuf.....	85

Figuur 70: Coupe SP 4.1	85
Figuur 71: Noordelijk deel proefsleuf 4 met in de voorgrond SP 4.2 en in de achtergrond SP 4.3	86
Figuur 72: Spoor 4.3	87

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Anzegem, Zandleem, Post-middeleeuws, Nieuwste tijd.

1.2 SAMENVATTING BUREAUONDERZOEK

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de bouw van een multifunctioneel werkplaats met ondergrondse parkeergarage ter hoogte van de Grote Leiestraat 68 te Anzegem. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het historische en landschappelijk onderzoek (hfds. 3 en 4) blijkt dat het terrein op zand leembodem ligt. De nabijheid van water is niet in de directe omgeving maar wel in de nabijheid. De samenstelling van de grond maakt het perceel zeer geschikt voor landbouw. Ook de nabijheid van enkele middeleeuwse relictten zoals walgracht sites alsook de vondst van steentijdwerktuigen maakt dat de site een behoorlijk potentiële heeft voor de bewaring van archeologische resten.*
- 2) Uit een analyse van het huidige perceel blijkt dat het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied in grote mate is verstoord door aanleg van een boerderij in de loop van de 19de eeuw. Bijgevolg zijn de archeologische resten die zich onder dit stuk van het onderzoeksgebied bevinden waarschijnlijk vernietigd. De uitbreiding van het bebouwde deel van het perceel echter gaat verdere verstoring van het bodemarchief met zich mee brengen. Daarom is het aangewezen om vervolg onderzoek uit te voeren*
- 3) Gezien de ligging van het onderzoeksgebied en de mogelijkheid op het vinden van archeologische resten reëel is. Bijgevolg is het potentieel tot kennisvermeerdering, zeker bij in acht nemen van de locatie van de site een feit.*

Uit 1, 2 en 3 kan geconcludeerd worden dat de verwachting om archeologische resten aan te treffen relatief hoog is gezien het archeologisch potentieel en beperkte verstoring van de gronden tot nu toe. Er wordt bijgevolg geadviseerd om verder onderzoek uit te voeren.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017A31
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Emmy Nijssen en Lies Dierickx
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/000106 OE/ERK/Archeoloog/2016/000144
Naam + adres onderzoeksgebied	Grote Leiestraat, Anzegem
- straat + nr.:	Grote Leiestraat 68
- postcode :	8570
- fusiegemeente :	Anzegem
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	x-Min, y-Min 86016.5,171942.20 : x-Max, y-Max 86097.5,172049.06
Kadaster	
- Gemeente :	Anzegem
- Afdeling :	1
- Sectie :	B
- Percelen :	0101/00S000, 0103/00B000, 0104/00_000, 0105/00_000, 0106/00_000
Onderzoekstermijn	Januari 2017
Thesauri	Bureauonderzoek, Anzegem, Zandleem, Post-middeleeuws, Nieuwste tijd, proefsleuven.

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein

1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de geplande aanleg van een werkplaats met toonzaal en conciërgewoningen langs de grote Leiestraat 68 te Anzegem. Deze straat is de gewestweg (N382) tussen Anzegem en Waregem zie figuur 1-3.

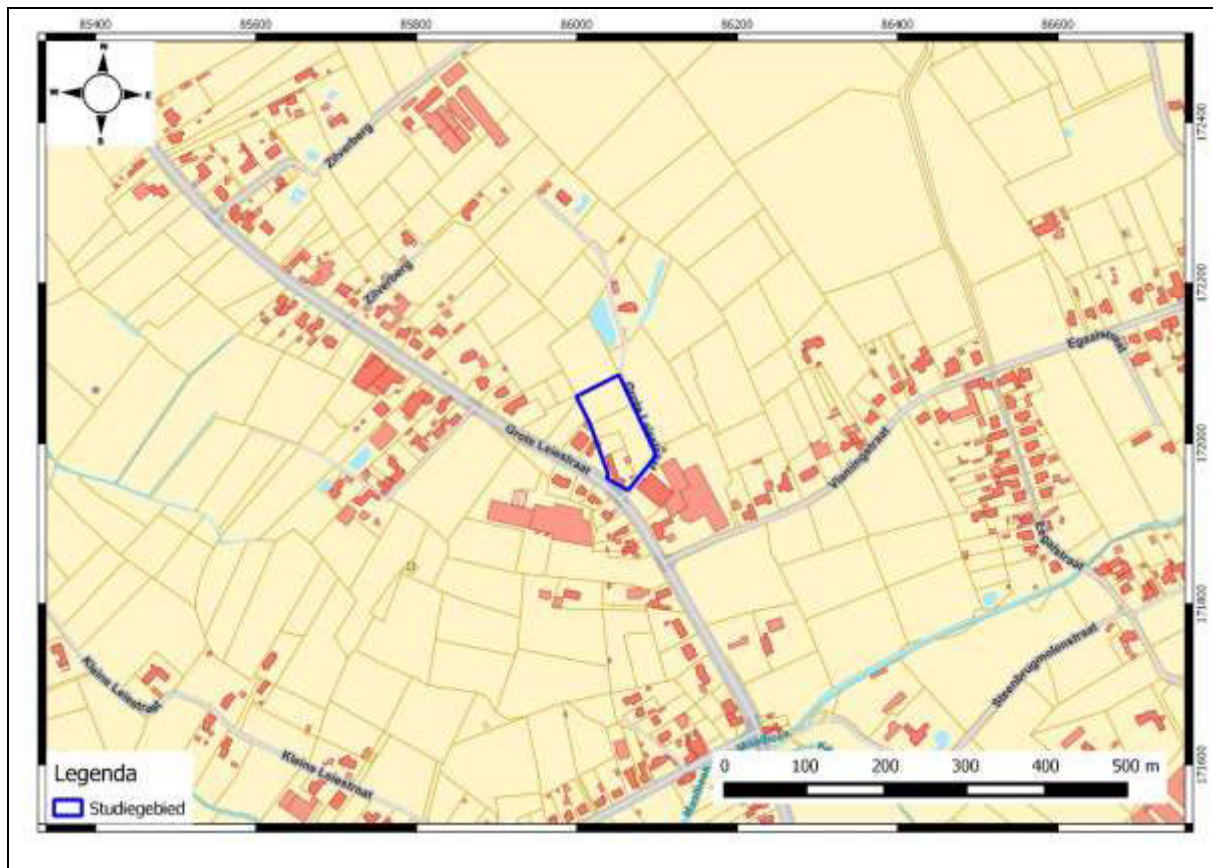
De beoogde afbraak van een boerderij en het afgraven van het tuin gedeelte (figuur 4) worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (7393m²) de 1000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Gezien het onderzoeksgebied reeds in eigendom is en ze geen andere argumenten zijn om het te weerhouden, is een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk. Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van zowel bureauonderzoek als archeologisch (voor)onderzoek op terrein.

1.6 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

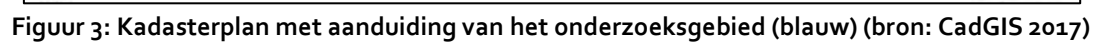
Het toepassingsgebied situeert zich in Steenbrugge, Anzegem. Het centrum van Anzegem ligt ca. 2,5km ten zuiden van het studiegebied. Waregem ligt ca. 4km naar het noorden. Het studiegebied wordt begrensd door de Grote Leiestraat in het zuidwesten en Zilverberg in het noordoosten. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied is 7393m² groot en omvat kadastraal perceel: 105, 104, 103B en 101S. Volgens het gewestplan ligt het in woongebieden met landelijk karakter (0102) en agrarische gebieden (0900).

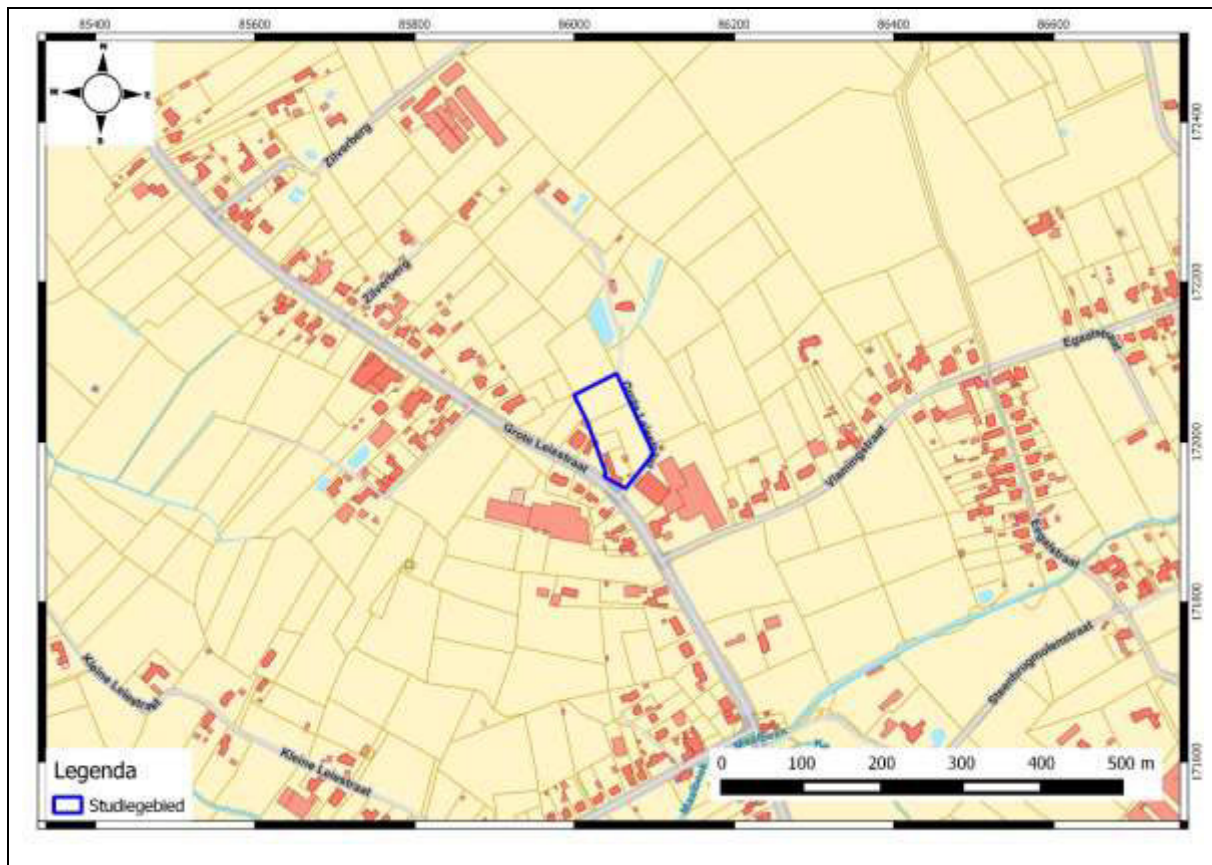

Figuur 1: Orthofoto met afbakening van het studiegebied (blauw) (schaal 1:1000) (Bron: Geopunt 2016).

Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2016).

Figuur 4: Aanduiding van het open te breken wegdek (bron: Geopunt 2017)

1.7 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachttingsprofiel op te stellen:

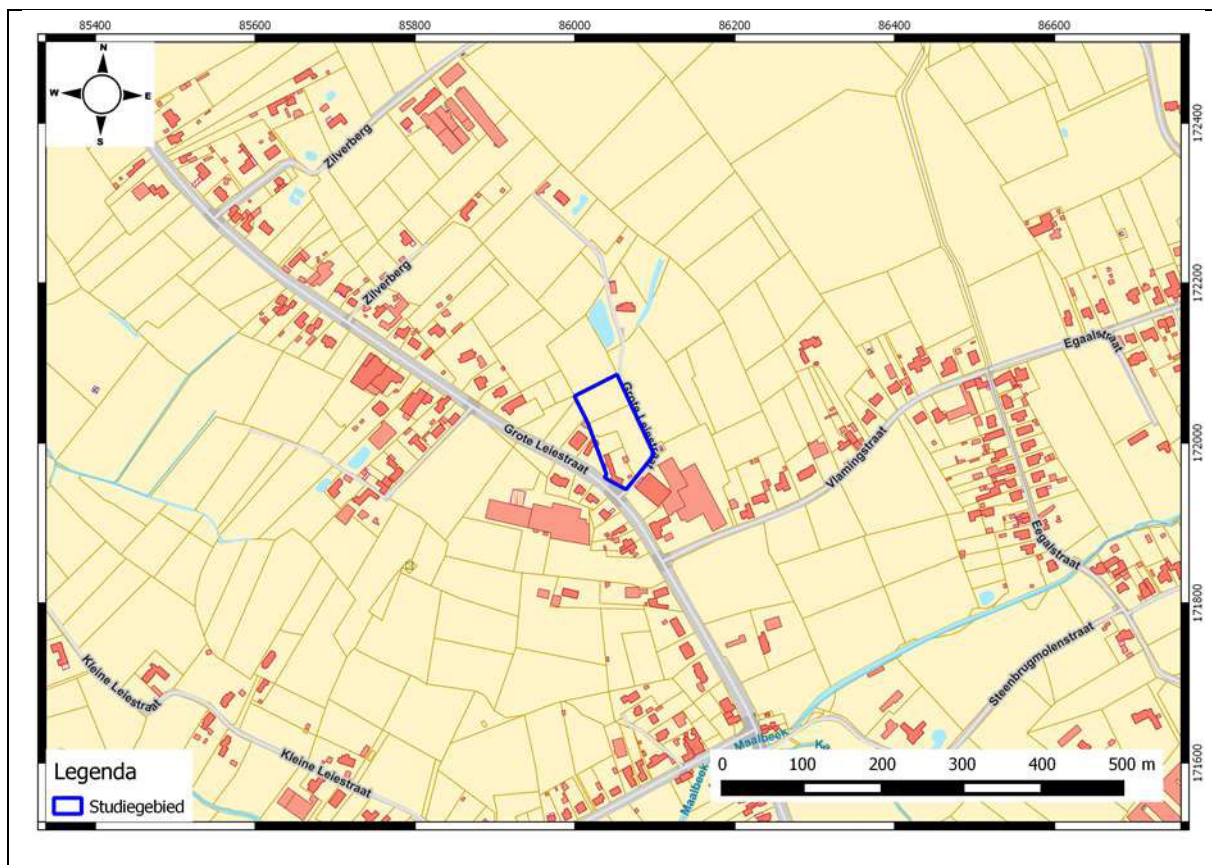
- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst. 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachttingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het studiegebied (bestaande uit 5 kadastrale percelen met een totale oppervlakte van 7393m²). Het is de intentie van de opdrachtgever om een multifunctionele werkplaats op te richten met een ondergrondse parkeerkelder en een toonzaal aan straatzijde. Momenteel is het onderzoeksgebied echter in gebruik als woonzone, in de zuid westelijke zijde van het terrein. Het noorden en het oostelijk deel van het terrein zijn in gebruik als landbouw gebied. In realiteit houdt dit in dat het meest noordelijk kadastraal perceel in gebruik is als weiland, net als delen van het oostelijk terrein. Dit is bovendien deels ook beplant met bomen.

Figuur 5: Bestaande situatie met aanduiding van het projectgebied.

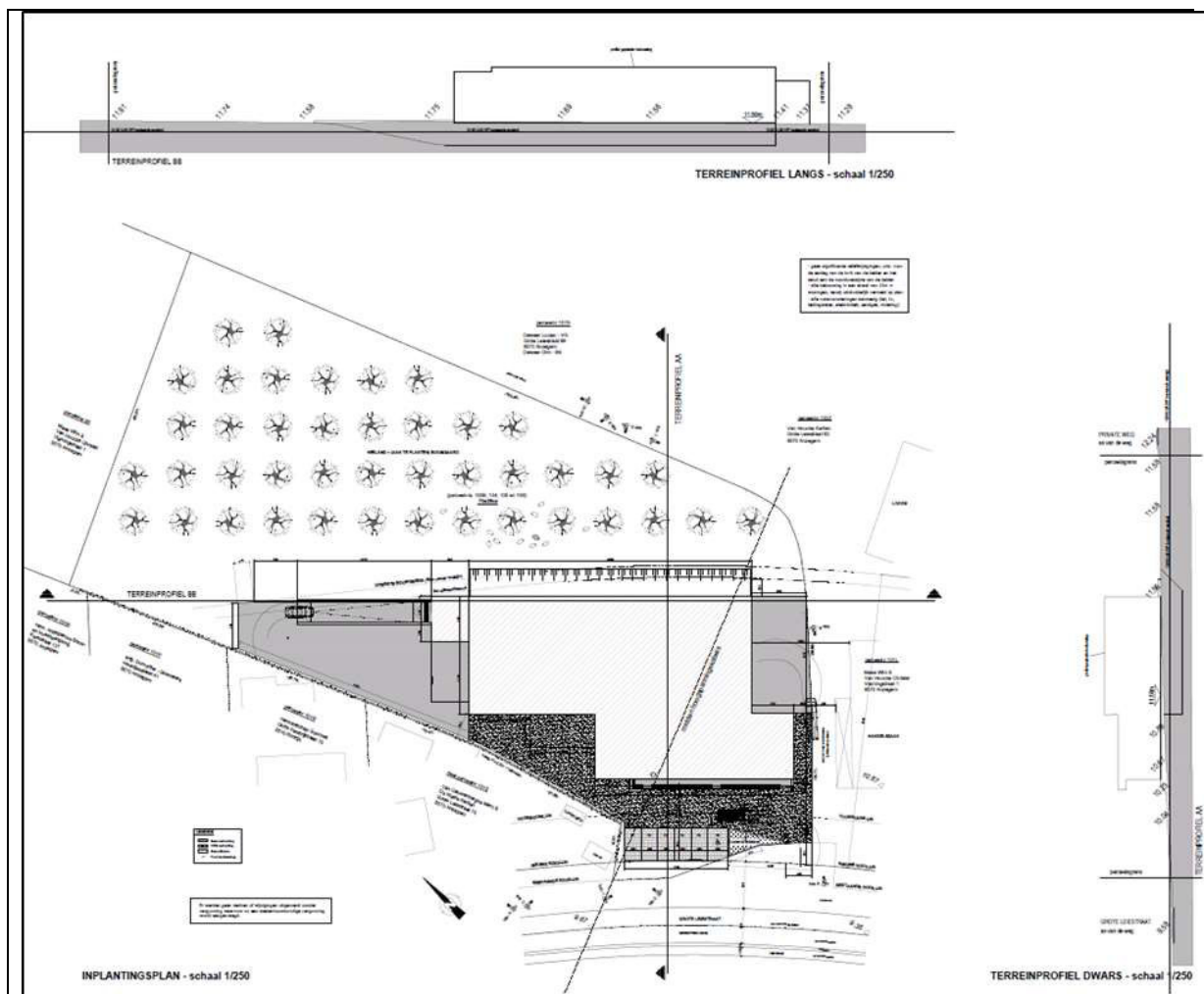
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De door de opdrachtgever beoogde bouw van de werkplaats met parkeergarage en toonzaal omvatten ook burelen en een conciërgewoning. Het terrein behoudt zijn bestaand reliëf, met uitzondering van een plaatselijke afgraving tegen het gebouw aan de achterzijde, bedoeld om natuurlijk licht binnen te brengen in de parkeerkelder, en de in- & uitrit naar de parkeerkelder (hellend vlak) aan de noordwestzijde (zie figuur 6 en 7).

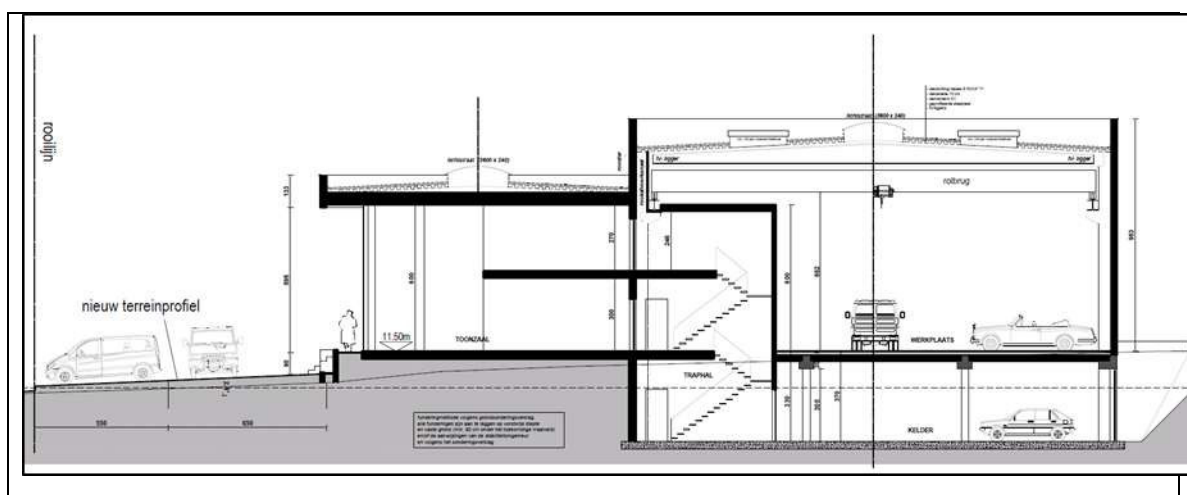
Het ontwerp voorziet in een hoofdvolume (de werkplaats) met een gevelafwerking in architectonisch beton, een nevenvolume (toonzaal) aan straatzijde dat grotendeels beglaasd is en waarvan de gesloten geveldelen bestaan uit silexbeton. Ook de personeelslokalen en de bovenliggende conciërgewoning, die werden ondergebracht in een derde bouwvolume aan de noordwestzijde worden in dit gevelmateriaal afgewerkt. De kantoren situeren zich in een ondergeschikt (en zwevend) volume dat van kwalitatieve vezelcementplaten wordt voorzien aan de buitenzijde. Het terrein wordt aan de westzijde (kant woningen aan straatzijde) afgebakend door een groenscherm bestaande uit leilinden. Het deel van het percelen dat in agrarische zone is gelegen wordt ingericht als weiland / boomgaard. De oprit aan de oostzijde grenst aan de private weg waarop een recht van doorgang (erfdienstbaarheid) geldt, zodat de werkplaats ook voor licht vrachtverkeer toegankelijk is. De parkeerzone van de bezoekers is gesitueerd aan straatzijde. Het op en afrijden gebeurt geconcentreerd. De publiek toegankelijke delen van het gebouw voldoen aan de gewestelijke verordening integrale toegankelijkheid.

De funderingsmethode gebeurt volgens het grondsonderingsverslag. Alle funderingen zijn aan te leggen op vorstvrije diepte en vaste grond (min. 80 cm onder het toekomstige maaiveld) en/of de aanwijzingen van de stabiliteitsingenieur en volgens het sonderingsverslag. De kelder met vloerplaat zal een maximum diepte van 4m hebben.

De noord- en de oost zijde van het terrein zullen in gebruik blijven als landbouwgebied hierop zal een boomgaard komen. Voor het planten van de bomen zal er her en der een verstoring van de bodemopbouw ontstaan. Deze verstoring gaat tot op de C-horizont, echter is de lokale verstoring beperkt tot minder dan 1m² per boom dus niet van dien aard dat het de oorspronkelijke bodemopbouw te erg verstoord word (Figuur 6).

Figuur 6: Overzicht van het studiegebied: de verharde oppervlaktes in het zuiden en de boomgaard in het noorden (bron: opdrachtgever 2016)

Figuur 7: Bouwplannen met snede van geplande bouw (opdrachtgever 2016) (kaarten in originele versie zijn ook bijgevoegd als bijlage).

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

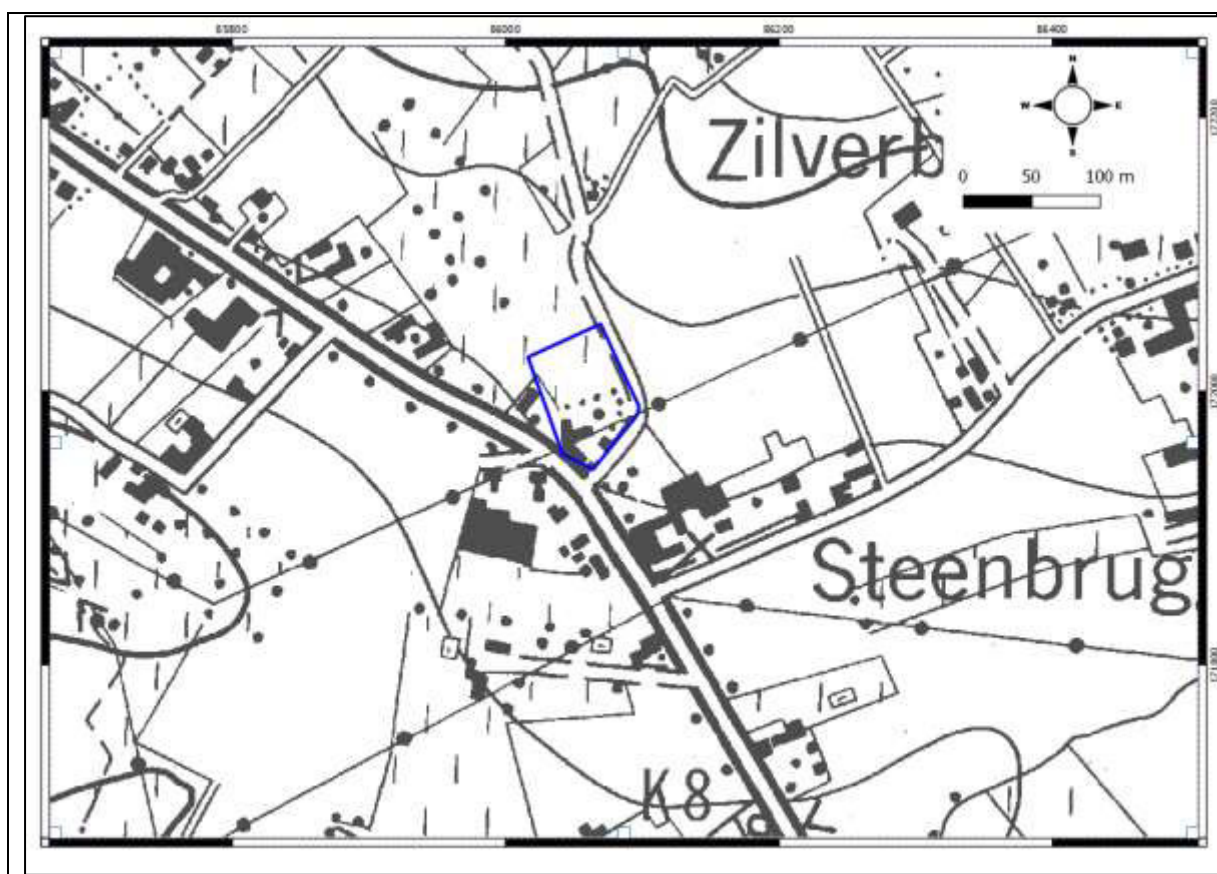
3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

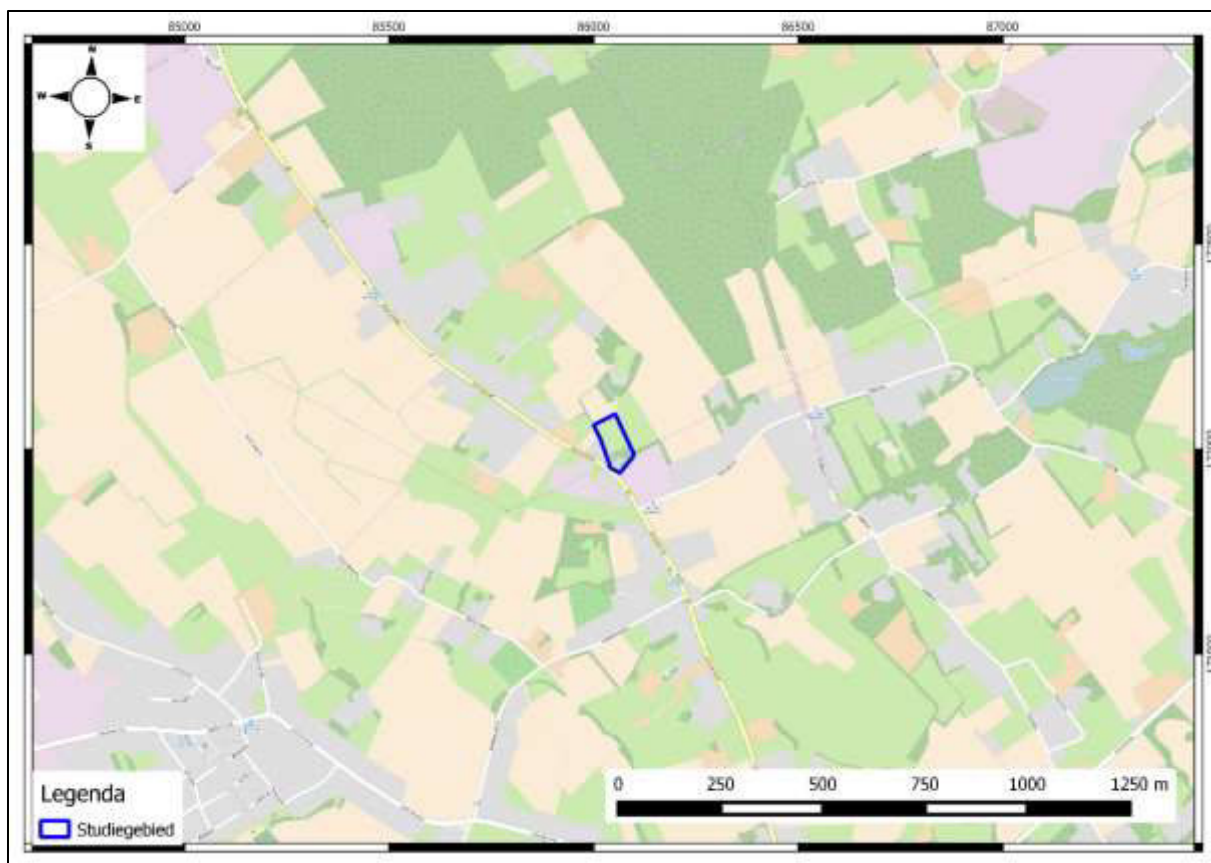
De regio rond Anzegem behoort tot twee provincies: West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen. Anzegem zelf is in de provincie West-Vlaanderen gelegen. Het toepassingsgebied situeert zich in Steenbrugge, Anzegem. Het centrum van Anzegem ligt ca. 2,5km ten zuiden van het studiegebied. Waregem ligt ca. 4km naar het noorden. Het studiegebied wordt begrensd door de Grote Leiestraat in het zuidwesten en Zilverberg in het noordoosten. Volgens het gewestplan ligt het in woongebieden met landelijk karakter (0102) en agrarische gebieden (0900).

De Grote Leiestraat waarlangs ons onderzoeksgebied gelegen is, is een gewestweg tussen Anzegem centrum en Waregem. Langs deze weg is er een variatie aan bebouwing in de vorm van particuliere huizen, boerenbedrijven en kleine KMO's. Uiteraard zijn ook hele stukken ingevuld als landbouwgebied hierop is geen bebouwing te vinden.

De regio is gekend als de Vlaamse zandstreek en maakt deel uit van het Leiebekken en waarvan de Maalbeek en de Kasteelbeek op ca. 350m van de site gelegen zijn. Qua hoogteligging bevindt het onderzoeksgebied zich op gemiddeld een 25m TAW.

Figuur 8: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksperceel (blauw) (Bron: Geopunt 2017)

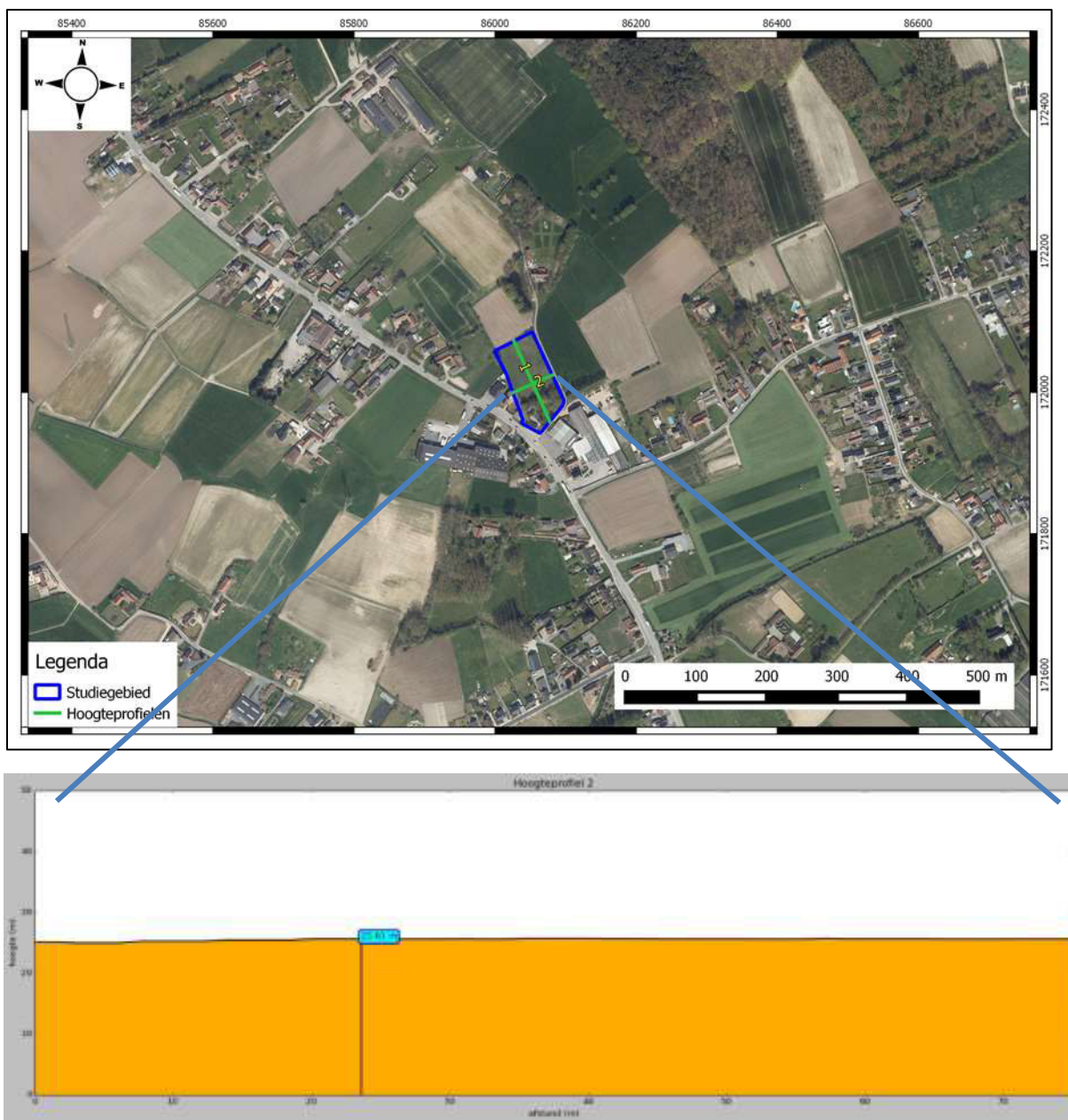
Figuur 9: OMS kaart met de locatie van de site (Bron: Geopunt 2017)

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Het hoogteverloop van het traject is niet bijzonder groot (zie fig. 10, 11). Algemeen genomen liggen de TAW waarden rond de 25,00m boven de zeespiegel. Het hoogste deel van het onderzoeksgebied ligt in de noordwestelijke-zuidoostelijke tak (1) (26,00m TAW), het laagste punt is aan de zuidoostelijke kant, namelijk 24,80 meter boven de zeespiegel (24,80m TAW).

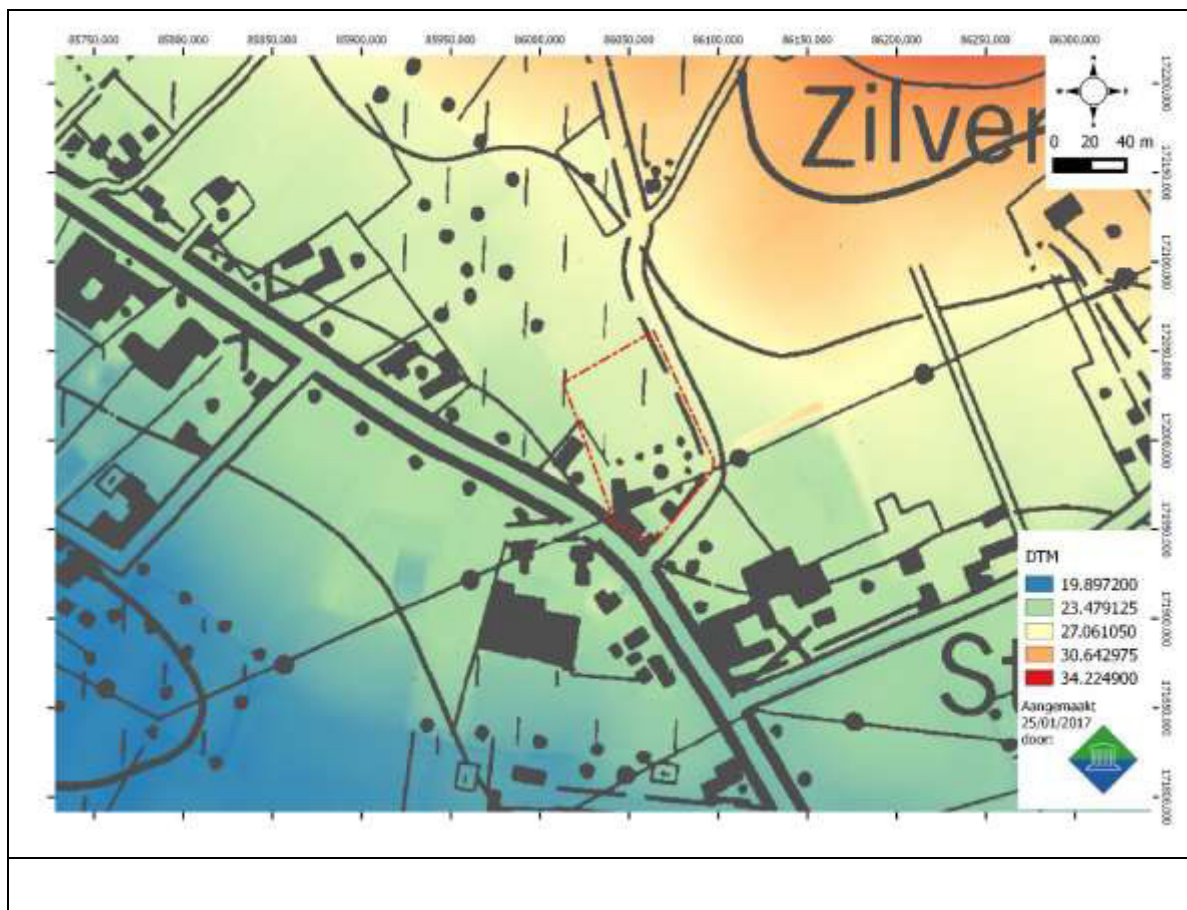

Figuur 10: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van de (tak 1) met NW-ZO oriëntering (groen) (bron: Geopunt 2017)

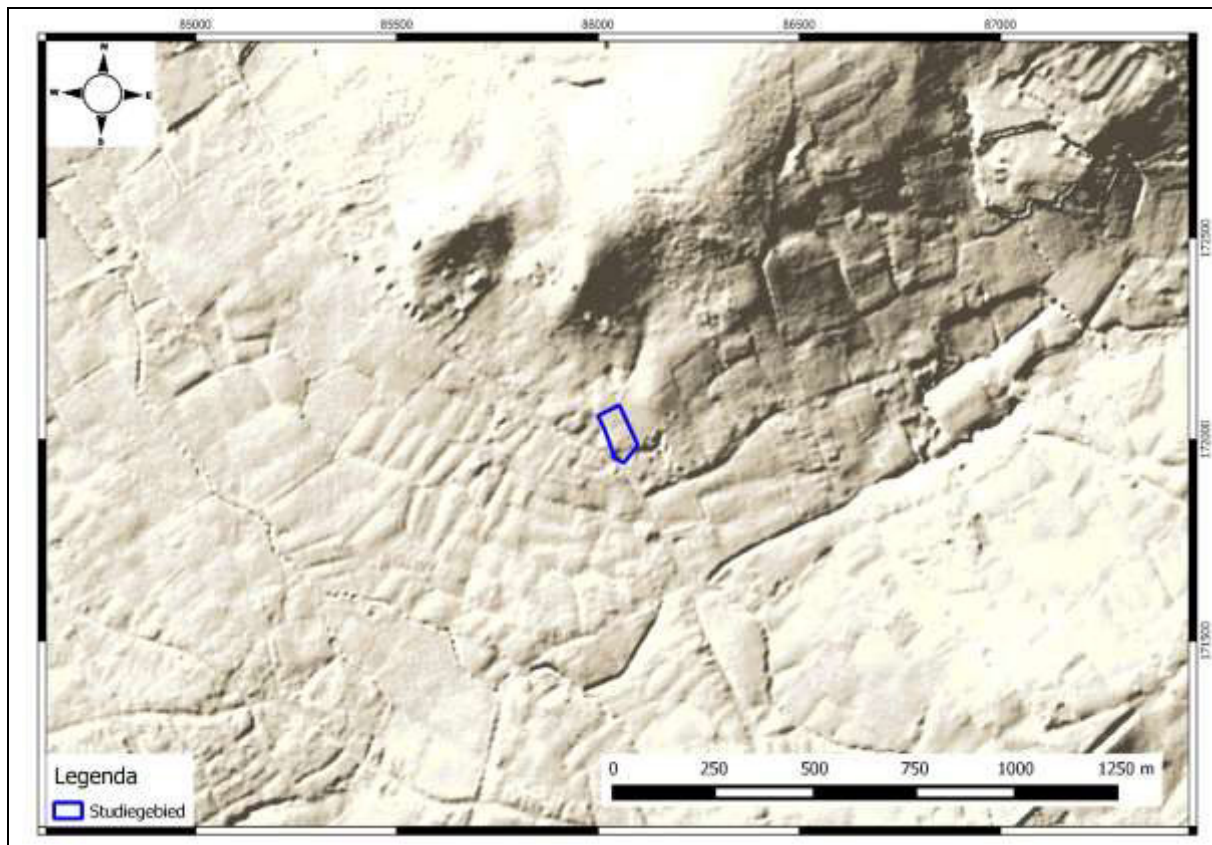

Figuur 11: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van met hoogteprofiel van de (tak 2) met NO-ZW oriëntering (groen) (bron: Geopunt 2017)

Het reliëf is in de vorm van een Digitaal Hoogtemodel-kaart (DTM, 1m) en hillshade (DTM 5m) weergegeven. De regio rond het studiegebied is iets hoger gelegen. De noordwestelijke helft van de regio rond Anzegem heeft een vrij vlak reliëf (10-20 m). Dit wordt dan ook gedomineerd door het Leiebekken. Het oosten en het zuiden daarentegen zijn sterk golvend met hoogten variërend van 40 tot 80m. Dit is eveneens zichtbaar op het digitaal hoogtemodel en de Hillschade. Ook wordt het microreliëf zichtbaar vooral de autostrade en de hoger gelegen akkers springen in het oog, mede als de afwateringsgreppel rond de akkers. Zij zijn namelijk de diepere punten in het landschap.

Figuur 12: DTM (1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied(rood) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 13 Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)

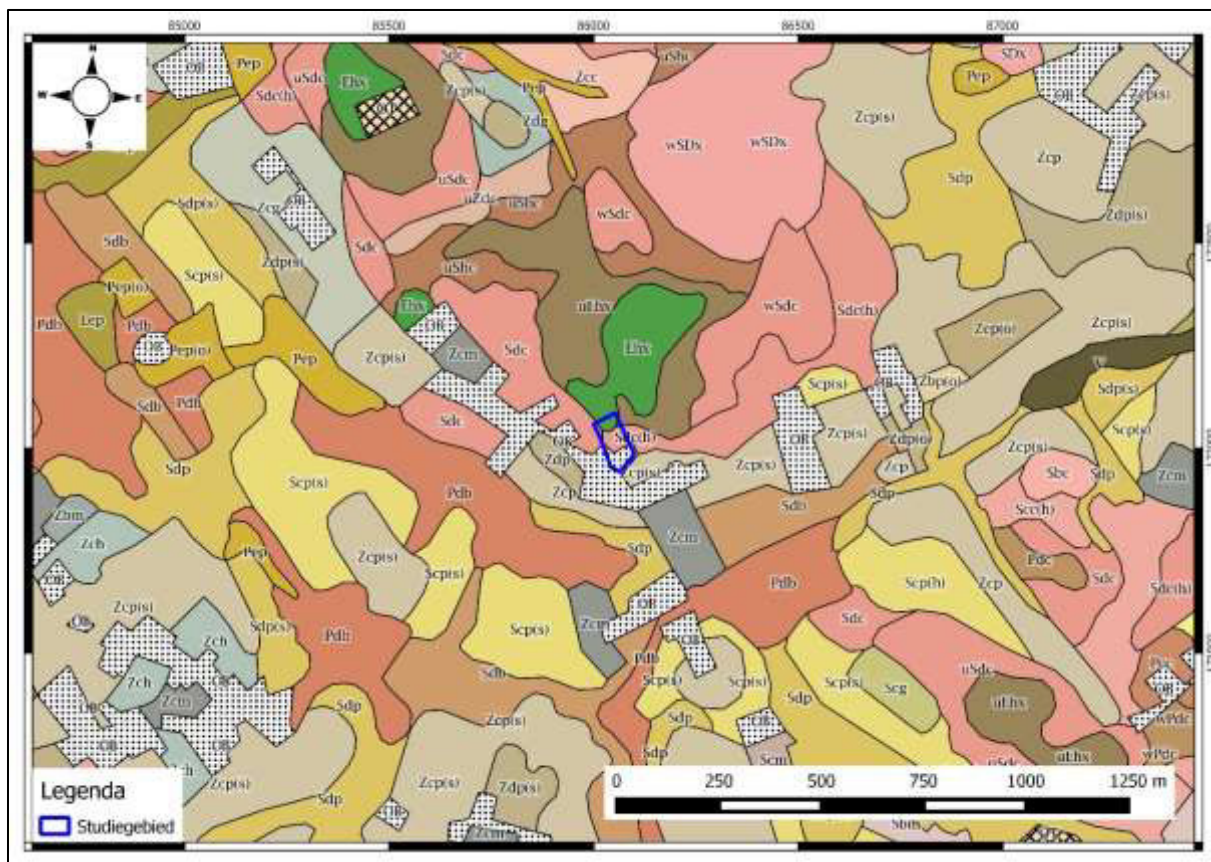
3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

Het zuidelijk deel van het studiegebied is aangegeven als bebouwde zone (**OB**).

De bodemkaart toont in het noorden van het studiegebied, op het onbebouwde deel, een **Sdc(h)**-bodem. Deze serie omvat onvoldoende gedraineerde lemig-zandgronden met dikke, donker grijsbruine of bruine Ap-horizont, matig natte grijsbruine Podzolachtige bodems. De Bt-horizont begint meestal op 50-60 cm. Hij is sterk opgelost en kan ijzerconcreties (h) bevatten. De gleyverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm. De bodems zijn voldoende vochtig in de zomer, iets te nat in de winter vooral de substraatseries. Deze serie vertegenwoordigt goede zandgronden geschikt voor alle zomerteelten ook voor weide (Sys 1973, p. 59-60).

Ten zuidoosten van het studiegebied, naast de bebouwde zone, is er een **Zcp(s)**-bodem aanwezig, matig droge gronden op zand. Hierbij duidt de (s) op een bedolven bodemprofiel. Dit is een Regosol bodem. De Ap is algemeen goed ontwikkeld, gemiddeld 25 tot 30 cm dik en donker grijsbruin. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. Hij gaat betrekkelijk snel over in een weinig humeus, zandig moedermateriaal. Bij **Zcp(s)** rust de weinig humeuze C horizont op een oud podzolprofiel waarvan in vele gevallen de A2 en B2 horizonten nog duidelijk te herkennen zijn. Het humusgehalte van de C horizont, die het oude profiel overdekt, is te laag om als plaggenepipedon te kunnen gekenmerkt worden.

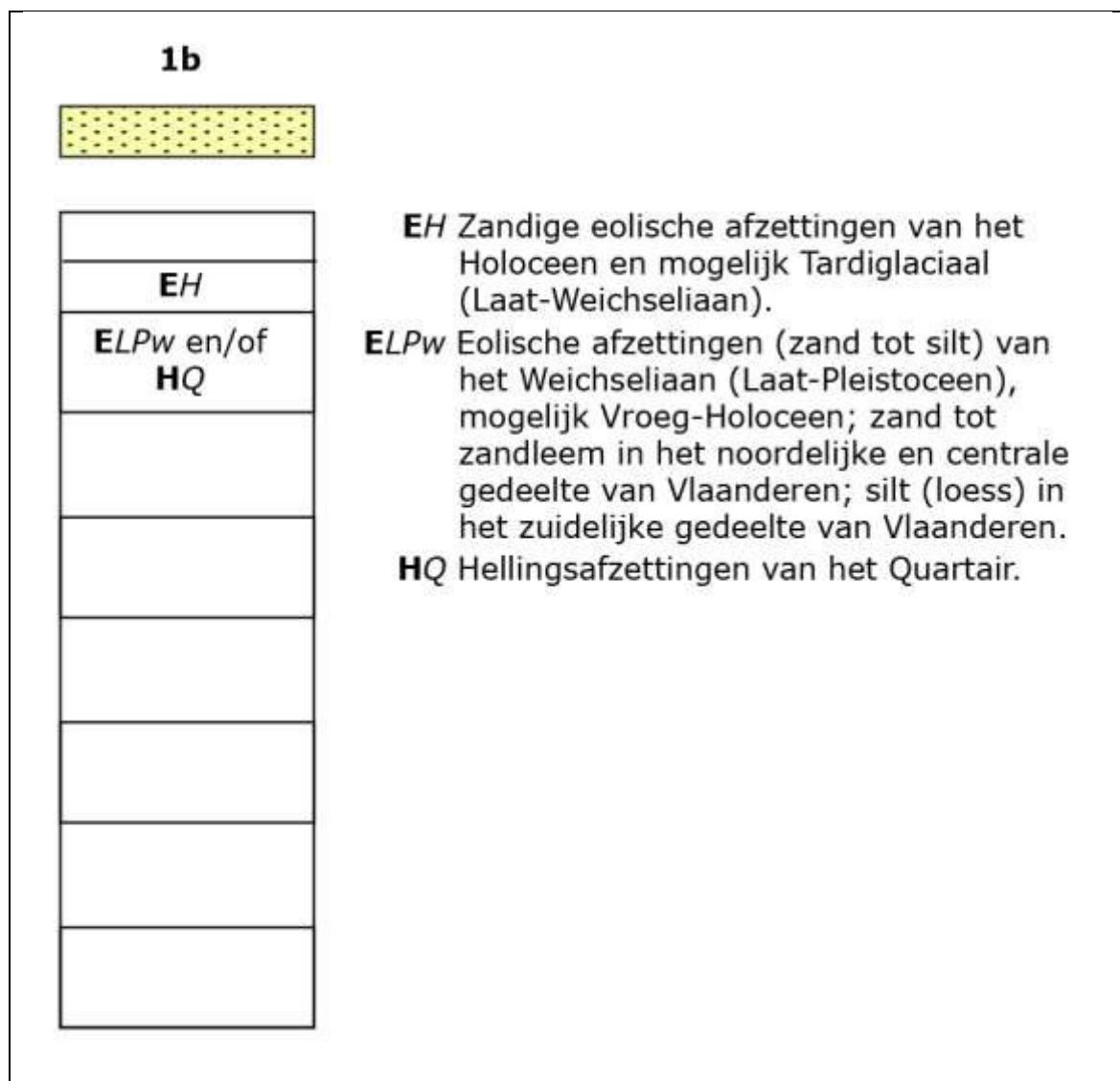

Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

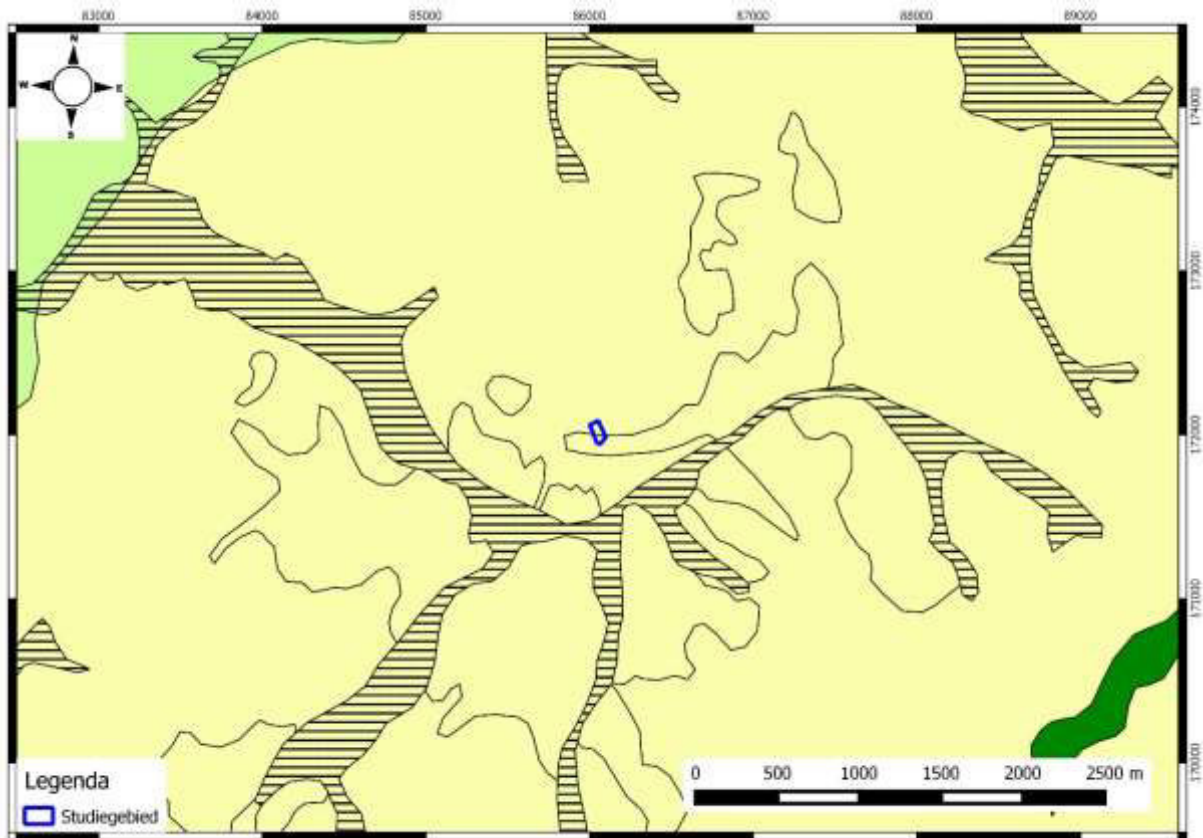
3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Volgens de Quartairgeologische kaart zijn er voor het onderzoeksgebied geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen aanwezig bovenop de Pleistocene sequentie. Het Quartair heeft hier een gemiddelde dikte tussen de 10 en de 20m. Ter hoogte van Anzegem is deze dikte eerder rond de 10m (Bogemans 2007,13). Het landschap wordt gekenmerkt door een hydrografisch netwerk van beken die afwateren naar het Ieiebekken. Voor het onderzoeksgebied is de aanwezigheid van de Kasteelbeek en de Maalbeek aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied van belang.

De Vlaamse vallei kwam wellicht tot stand door het de eroderende werking van afvloeiend smeltwater tijdens de laatste ijstijd (Weichselien). Tijdens het laat-Weichseliaan werd de regio gekenmerkt door zandige eolische afzettingen (**EH**). Later tijdens het laat-Pleistoceen of het Holoceen werden ten gevolge van niveo-eolische afzettingen vanuit de laagvlakte van de huidige Noordzee tussen deze waterlopen dekzandruggen gevormd (**Elpw**) in het centraal en zuidelijk deel van Vlaanderen was dit meestal eerder silt afzetting in plaats van een zandige afzetting. Onder de laat-pleistocene afzettingen zijn er hellingsafzettingen uit het quartair gekend (**HQ**) Deze afzettingen zijn tot op vandaag nog steeds bepalend voor het reliëf en de bodem in de regio (Geopunt 2016). Een volledige beschrijving van de sequentie wordt gegeven in figuur 16.

Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1b) (bron: Geopunt 2017)

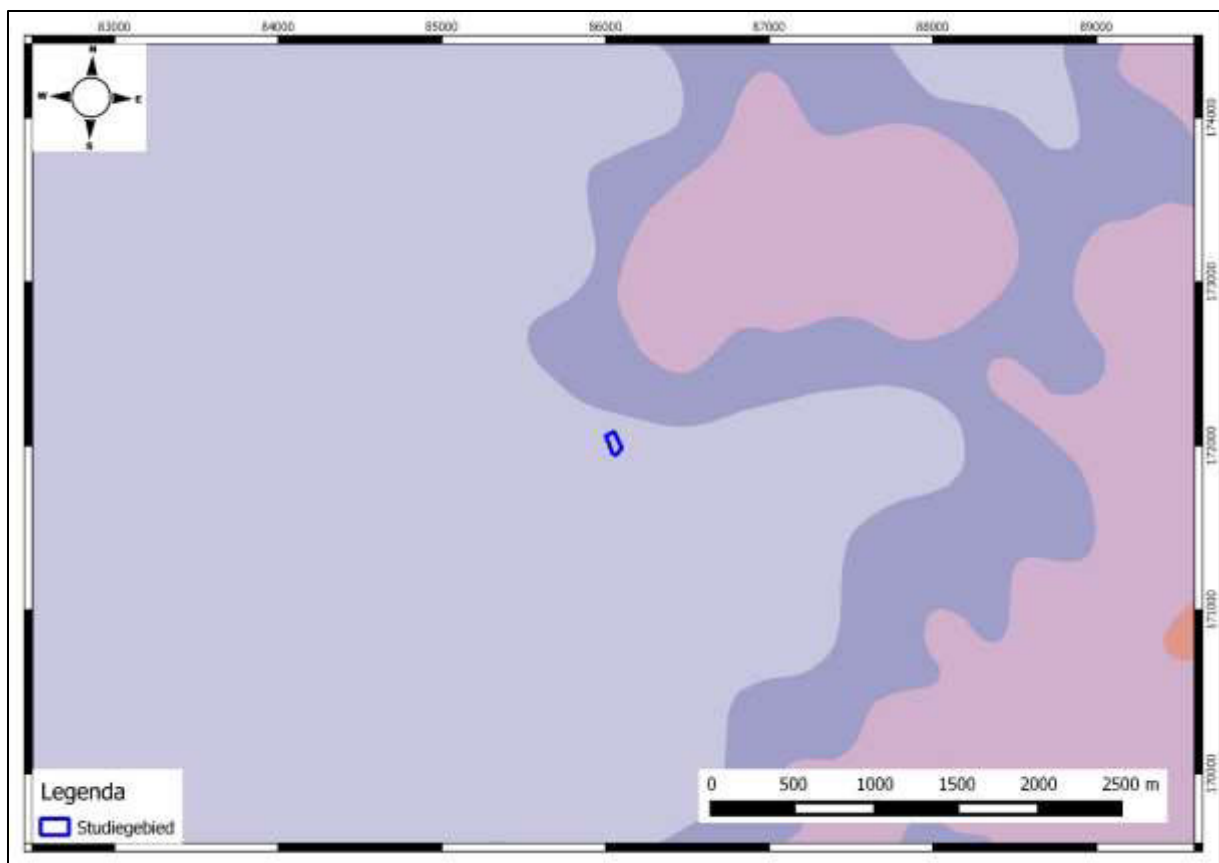

Figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het tracé (bron: Geopunt 2017)

3.2.3 TERTAIRGEOLOGISCHE KAART

De regio rond het studiegebied wordt gekenmerkt door een aantal geologische formaties die bepalend zijn voor de opbouw van het landschap. Hierbij is het lid van Moen en het lid van Aalbeke bepalend. Beide leden worden gedomineerd door de aanwezigheid van klei. Het lid van Aalbeke echter heeft een donkergrijze tot blauwe kleur en de klei bevat glimmers. Het lid van Moen, dit is ook de tertiair geologische laag waarop ons onderzoeksgebied gelegen is, heeft een grijze klei die een siltige fractie bevat. De klei komt voor in lagen en bevat *nummelites planulatus*.

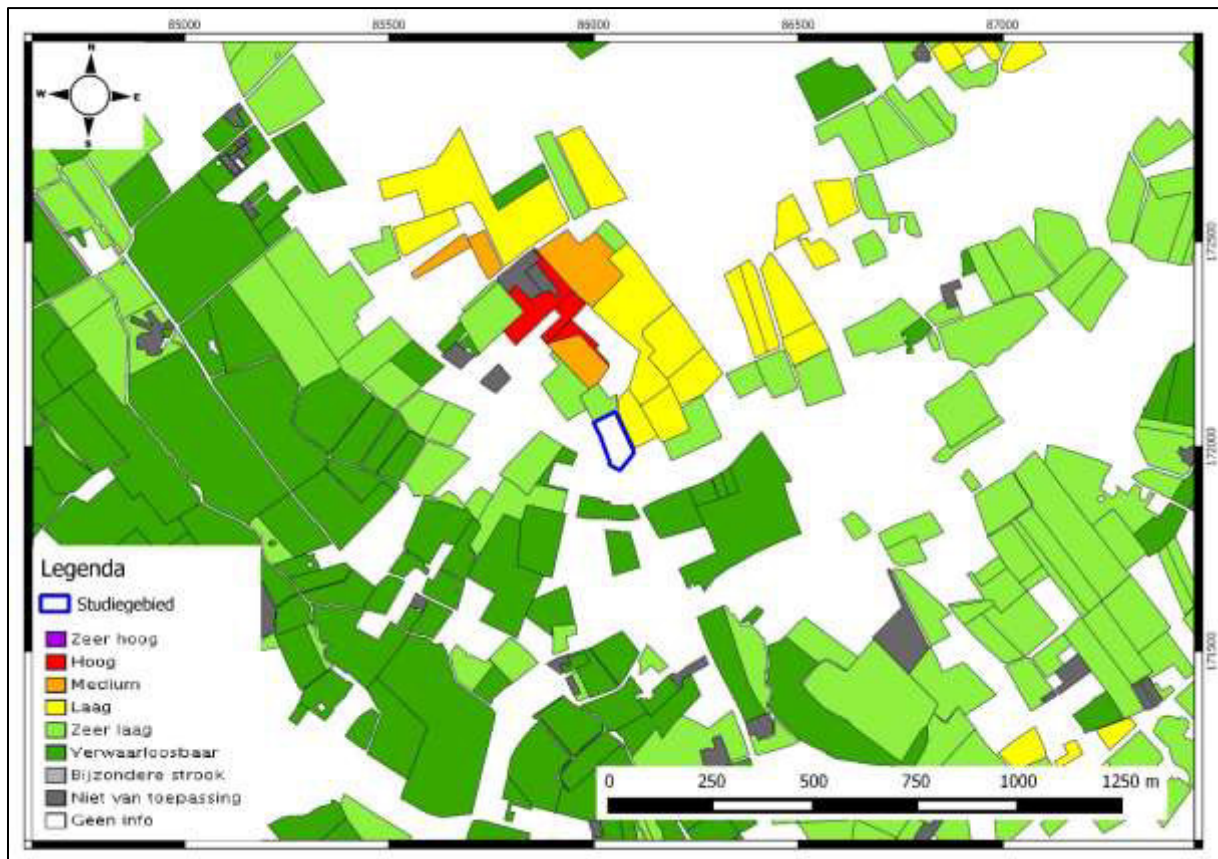
Door de grote dikte van het quartair dek zit het tertiair dek ter hoogte van het studiegebied minstens op -10mTAW of 20m onder het huidige loopvlak. Deze lagen hebben bijgevolg weinig relevantie voor het huidige onderzoek (Bogemans 2007, 32).

Figuur 17: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

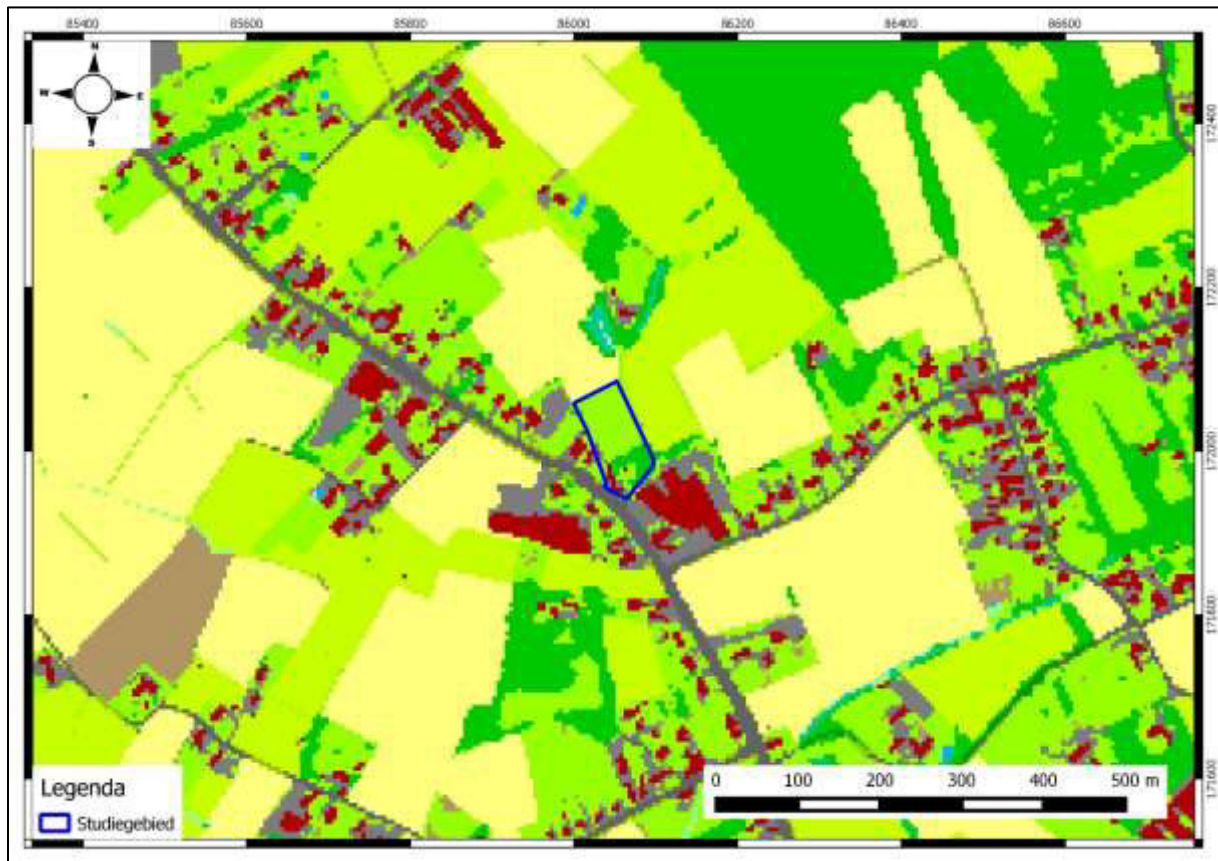
Ter hoogte van het studiegebied is er door de aanwezigheid van bebouwing geen informatie beschikbaar over de potentiële bodemerosie. Echter, enkele meters verder zijn de gronden voornamelijk in gebruik als grasland, akker, of sub-urbaan parklandschap. Hierdoor zijn de gronden laag of zeer laag onderhevig aan bodemerosie.

Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Volgens de Bodemgebruiksk kaart wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door de aanwezigheid van bebouwde oppervlakte (donker rood), alluviaal weideland (hel groen), bebossing (midden groen). Het merendeel van de omgeving bestaat uit bebouwing en landbouwgrond.

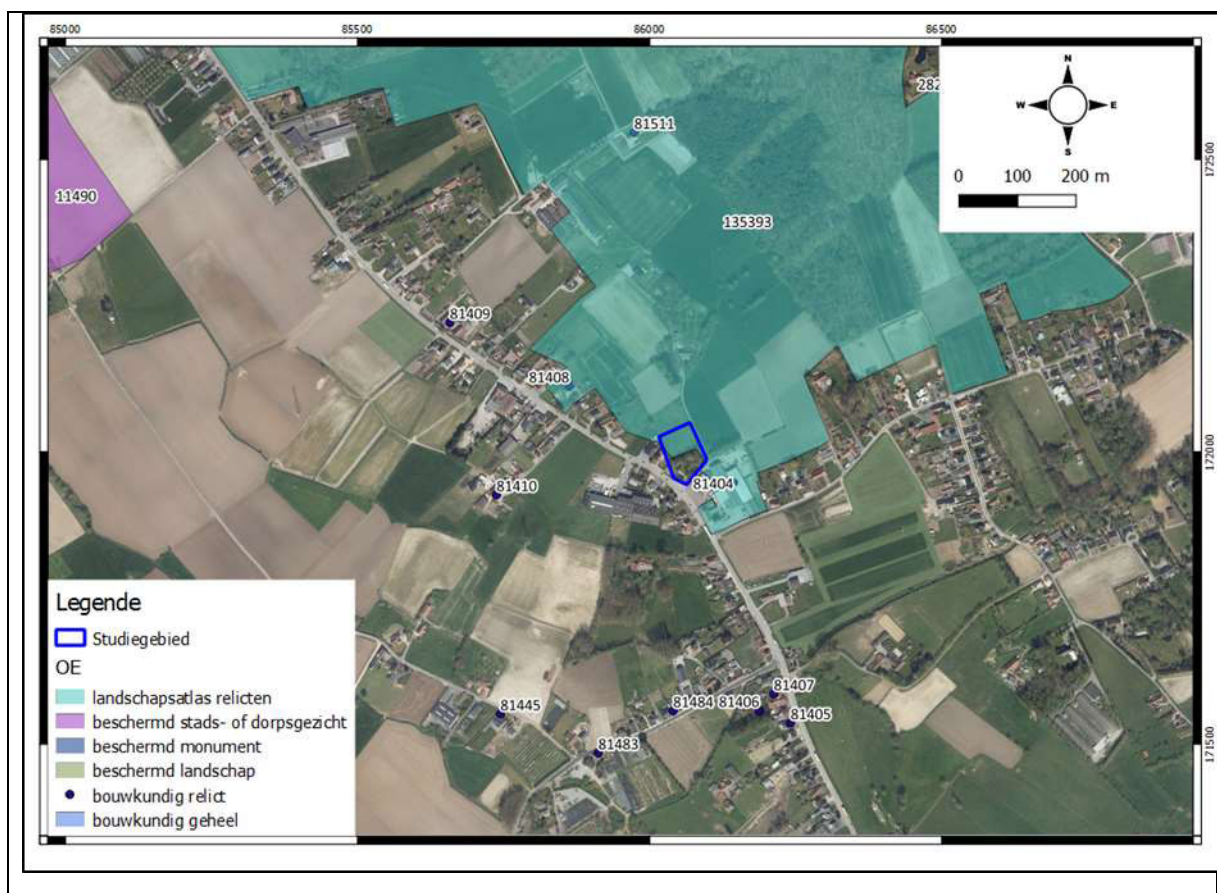
Figuur 19: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Buiten archeologische zone
Landschapsatlas	Geen relict in de buurt (<1km)
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Relevant, cf. 4.1.1
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant 4.1.2.
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.3
Inventaris Historische stadskern	Buiten historische stadskern
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Buiten GGA
Wereldoorlog relict	Geen relict in de buurt (<1km)
Andere historisch/ archeologische relict	Geen relict in de buurt
Belgisch Molenbestand van verdwenen molens	Relevant, cf. 4.1.4
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.2.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.2.5

Figuur 20: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED BOUWKUNDIGE RELICTEN

Figuur 22: Ortofoto met aanduiding studiegebied (blauw) en beschermde stads-, dorpsgezichten en bouwkundige relict (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 2017)

Een deel van het studiegebied overlapt met het vastgesteld landschapsrelict *Schelde-Leie interfluvium tussen Waregem, Kruishoutem en Oudenaarde* (ID 10408). Dit is de (gedeeltelijke) vaststelling van het landschapsrelict \ ankerplaats *Schelde-Leie interfluvium tussen Waregem, Kruishoutem en Oudenaarde* (ID 135393) en de omvattende vaststelling van: houtige beplanting met erfgoedwaarde *Dubbele dreef met opgaande eiken* (ID 302959), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Dubbele eikendreef met opgaande bomen* (ID 302969), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Enkele dreef met opgaande beuken* (ID 302963), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Enkele dreef van opgaande eiken* (ID 303038), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Enkele dreef van opgaande zomereiken* (ID 303035), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Kasteeldreef met dubbele rij opgaande beuken* (ID 302956), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Kruisdreef met opgaande bomen* (ID 302962), houtige beplanting met erfgoedwaarde *Populierendreef met opgaande bomen* (ID 302972) en houtige beplanting met erfgoedwaarde *Vier opgaande linden op kruispunt van dreven* (ID 302958).

Binnen de ankerplaats werden heel wat archeologische vondsten aangetroffen uit de steentijd, de metaaltijd, de Gallo-Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Gezien het soms losse vondsten betreft, kunnen we niet altijd spreken van archeologische sites. De aanwezigheid van archeologisch materiaal duidt evenwel op menselijke activiteiten (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135393>, geraadpleegd op 03/01/2017).

Het bouwkundig relict met ID 81404 ligt ten zuiden van het studiegebied. Dit is een aan de straat gelegen hoeve bestaande uit vernieuwd woonhuis ten westen en aangepaste stalvleugel ten noorden. Ten zuiden staat een beeldbepalende ast (oven) uit het eerste kwart van de 20ste eeuw: rode

baksteenbouw op rechthoekig grondplan onder zadeldak doorbroken door verluchtingskap onder plat dak. Veelvuldig verankerde wanden zijn bewaard, zowel met verticale als met kruisvormige ankers, geritmeerd door rechthoekige muuropeningen met betonnen lateien (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/81404>, geraadpleegd op 03/01/2017).

ID 81408 ligt verder naar het westen langs de Grote Leiestraat. Het gaat om een kleine, dieper in gelegen hoeve, in kern uit de 18de eeuw, thans met laat 19de-eeuws uitzicht. De volumes zijn reeds aangeduid op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845). Gebouwd uit losstaande gewitte bakstenen bestanddelen onder pannen zadeldaken. De westelijke erfoprit is gemarkeerd door erfpijlers met ijzeren hek en lindebomen. Ten noorden staat het woonhuis en ten oosten de schuur. Het woonhuis heeft een bewaarde z.g. "Vlaamse haard" met jaartal "1799" in de haardbalk (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/81408>, geraadpleegd op 03/01/2016).

ID 81410 ligt aan de zijstraat van de Grote Leiestraat, naar het zuiden, met dezelfde naam. Het gaat om een hoeve met 19de-eeuws. In het noordwesten ligt het woonhuis met vernieuwd schrijnwerk. Kleine nutsgebouwen bevinden zich ten noordoosten en ten zuiden van het woonhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/81410>, geraadpleegd op 03/01/2017).

Circa 1km ten noordwesten van het studiegebied ligt het beschermd stads- of dorpsgezicht *Hoeve met watermolen Hof ter Walskerke: watermolen en omgeving* (ID 11490). Dit is de (gedeeltelijke) bescherming van het bouwkundig relict *Hoeve met watermolen Hof ter Walskerke* (ID 81504). De watermolen bij Hof ter Walskerke en de omgeving zijn beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de industrieel-archeologische waarde (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11490>, geraadpleegd op 03/01/2017). De historische hoeve lag tijdens het ancien régime op het grondgebied van de heerlijkheid "Wulfskerke, gheseit ter Moten". De heerlijkheid, voor het eerst vermeld in 1475, was een achterleen van de heerlijkheid Hemsrode en had een oppervlakte van 35 bunders (circa 51 ha). Ze behoorde toe aan de familie van der Moten, tevens dorpsheren van Ingooigem. Het oudst gekende pachtcontract, dateert van 1499 en vermeldt twee watermolens. In 1769 is er enkel sprake van een "watermeulen van 't Goed ter Mote", benaming behouden tot het einde van de 18de eeuw. Daarna wordt hij "Wulfskerke" (later verbasterd tot Walskerke) genoemd naar de voormalige heerlijkheid. Sinds 1901 is het Bureel van Weldadigheid van Harelbeke, het huidige O.C.M.W., eigenaar van de gebouwen. In 1907 wordt het houten raderwerk van de watermolen vervangen door het huidige metalen middenslagrad. In de jaren 1960 herstelling van de molen en in 1997 grondige restauratie. De molen is de enige nog in werking zijnde watermolen van West-Vlaanderen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/81504>, geraadpleegd op 03/01/2016).

4.1.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 23: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m

Deze kaart is er een waarop alle gekende CAI locaties in de buurt te zien zijn. De kaart toont dat er in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied reeds CAI locaties gekend zijn. Zoal verschillende sites met walgracht (CAI locatie nr. 72858, 72857) als ook een boerderij met watermolen en een kasteeltje (CAI locatie nr. 75129).

CAI	Deelgemeente	Naam	Omschrijving	Datering
502701	Wortegem	Oud-Moregembossen	Losse vondst lithisch materiaal, o.a. een schrabber en een kern in silex	prehistorisch
206532	Wortegem	Tjammels	Sporen (kuilen) zichtbaar op luchtfotografie van dhr. Jacques Semey 1996	onbepaald
72858	Anzegem	't Goed ter Reyen/ter Leijen (DIBE: 81403)	Site met walgracht, de Ferrariskaart (1770-1778) toont drie volumes, o.m. het woonhuis en de schuur die deels omwald zijn. Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845) weergegeven als omwalde hoeve.	18 ^{de} eeuw
72857	Anzegem	Goed te Wulfskerke of 't Goed ter Mote (DIBE: 81446)	Site met Walgracht. Woonhuis van de hoeve reeds afgebeeld bij Ferraris (1770-1778). Als hoeve met omwald opperhof en omwald neerhof met nutsgebouwen	18 ^{de} eeuw

			aangeduid op het primitief kadasterplan (ca. 1835) en de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845). Thans niet-omwalde hoeve (omwalling deels gedempt in 1963 en deels in 1982).	
72856	Anzegem	Hof ter Schaegen (DIBE: 81471)	Site met walgracht. In de kern een 18de eeuwse hoeve, vermeld in het landboek van de gemeente (1782). De hoeve vormde in het ancien régime een achterleen van de heerlijkheid Vichte en was in eigendom van de Heer van Schaegen. Aangeduid op de Ferrariskaart (1770-1778) als niet omwalde hoeve met als herkenbare volumes het woonhuis en de stalvleugel. Als omwalde site aangeduid op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845), de kaart toont een onbebouwd opperhof en een neerhof.	Late middeleeuwen – 18 ^{de} eeuw
75170	Anzegem	Watermolen+hof ter Walskerke (DIBE: 81504)	Hoeve met watermolen. De watermolen hoorde bij het goed ter Mote maar viel onder de heerlijkheid van Helmsrode. Hij stond er een hondertal meter ten noorden van het goed, aan de maalbeek. In de loop der tijd werd bij de molen een hoeve aangebouwd.	Late middeleeuwen – 15 ^{de} eeuw
75129	Anzegem	Kasteel van Hemsrode (DIBE: 81411)	Waterburcht. Volledig ommuurde en omwalde en deels ommuurde site, bestaande uit een kasteel (voormalig koetshuis) en bijgebouwen en buiten de omwalling gelegen hoeve. De omwalling wordt ca. 900 begraven, vermoedelijk door leden van de Gentse Sint-Pietersabdij. Het oorspronkelijke kasteel wordt ca. 1660 herbouwd door Nicolaas du Jardin. Tijdens WOII wordt het kasteel bezet door Duitse soldaten. In augustus 1940 volledig vernield door brand. De niet geteisterde bijgebouwen, vroeger in gebruik als koetshuis en personeelsverblijf worden ca. 1955 heringericht en vormen de huidige verblijfplaats van de familie.	Late middeleeuwen – 13 ^{de} eeuw

Figuur 24: overzichtstabel CAI

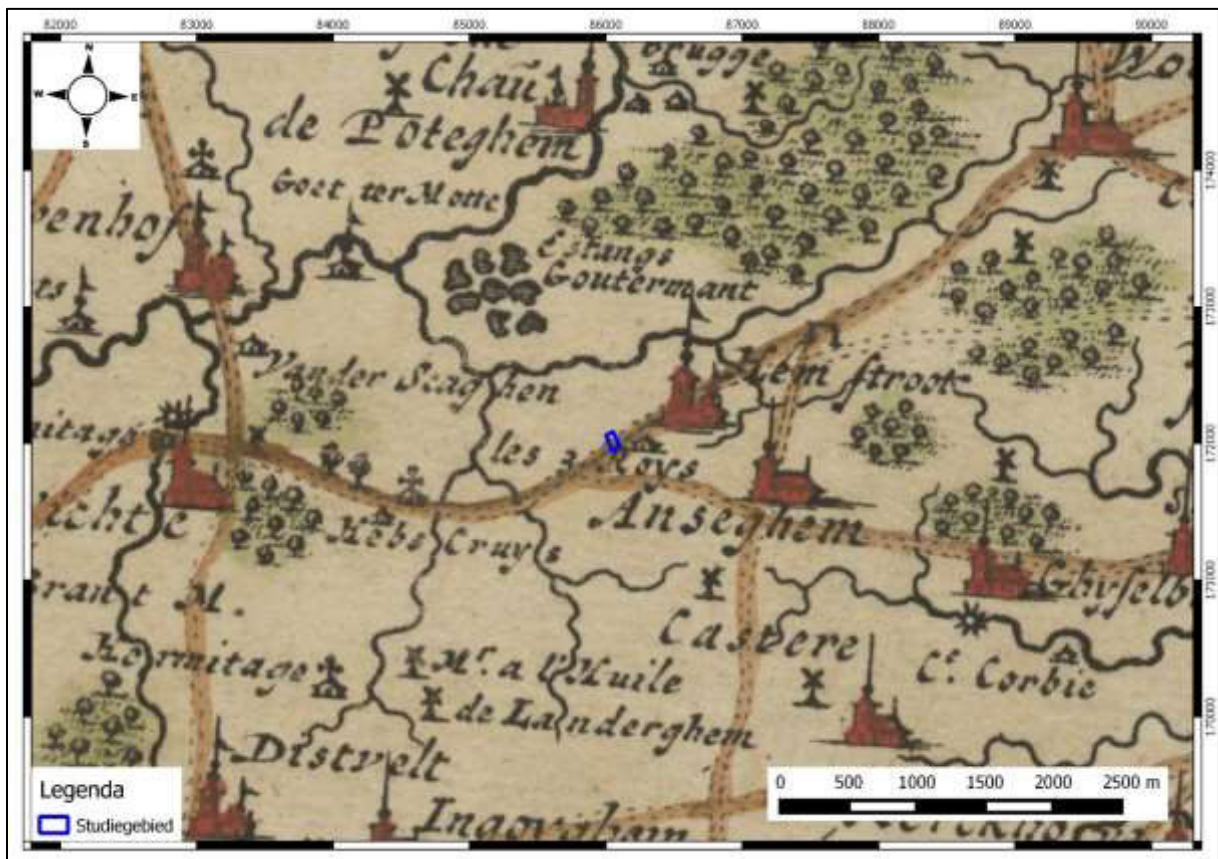
4.1.4 BELGISCH MOLENBESTAND MOLENS

Er is een verdwenen molen gekend in de omgeving, deze stond aan het einde van de Grote Leiestraat waar de straat de kruisweg genoemd word, net voor de kern van Anzegem begint. Dit is nog enkel km van ons onderzoeksgebied. De Kruisweg molen was een houten staakmolen die vooral diende voor het malen van graan en het bekomen van olie. De molen raakte in het midden van de 19de eeuw in onbruik en is in 1894 gesloopt (Denewet L. 2017, [Online] Molenecho's, bezocht op 26/01/2017).

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FRICXKAART (CA. 1712)

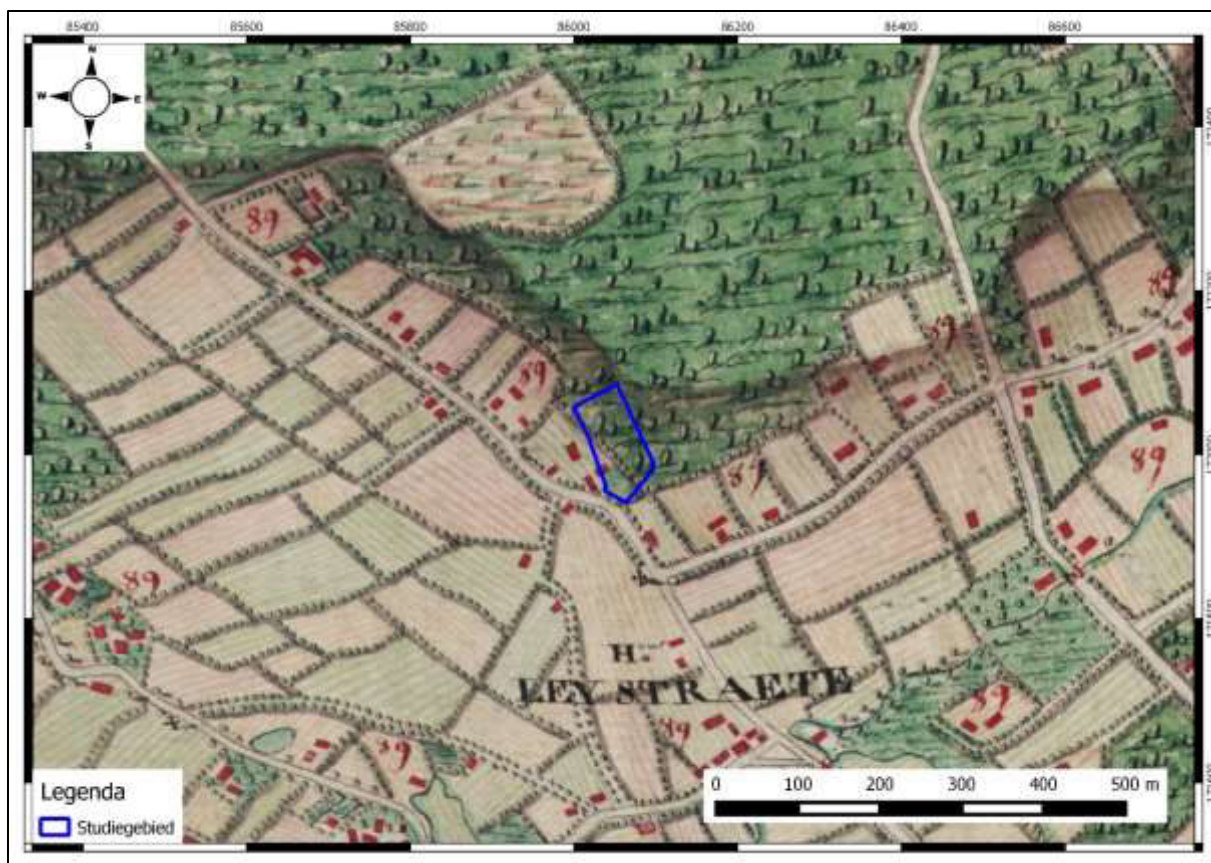
Op de kaart van Fricx wordt Anzegem slechts heel summier aangeduid als *Anseghem*. Enkel de kerk en de aanduiding van een kapel zijn te zien in de buurt van het studiegebied. Het enige wat min of meer accuraat is, is dat het lands een grote weg ligt die een verbinding maakt (hier met Worteghem) Door het gebrek aan detaillering is de Fricxkaart verder weinig relevant voor dit onderzoek.

Figuur 25: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

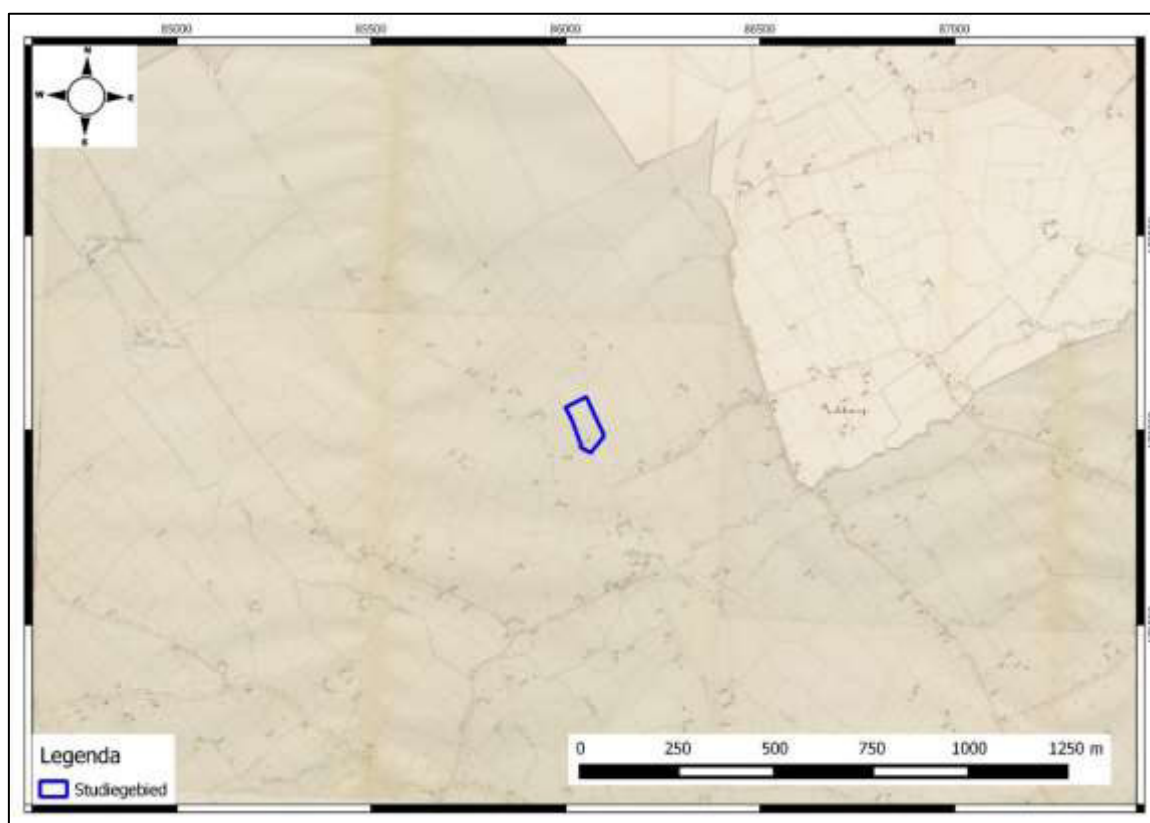
4.2.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

De Grote Leiestraat behoort tot het historisch stratenpatroon van de gemeente Anzegem cf. aanduiding op de Ferrariskaart (1770-1778), tevens vermelding van het toponiem "Leystraete" (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/111711>, geraadpleegd op 03/01/2017). Op de Ferrariskaart (1777) is het studiegebied als bebost gebied met hoogstambomen aangeduid. In het zuidwesten staat bebouwing. Deze ligt op de grens van het studiegebied. Dit valt te verklaren door het niet helemaal correct zijn van de kaart bij het georefereren.

Figuur 26: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

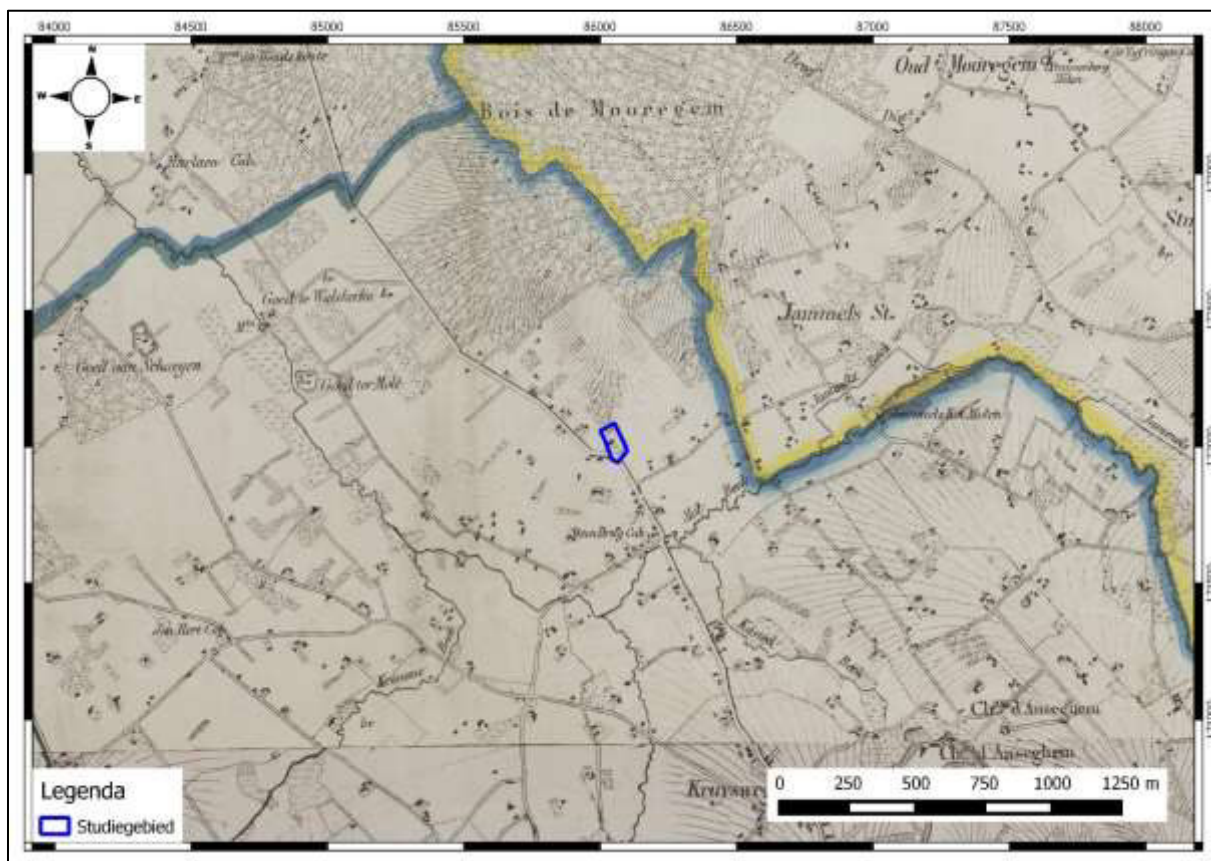

Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) komen de perceelgrenzen reeds beter overeen met de huidige. Op deze kaart zijn er duidelijk twee gebouwen aanwezig in het zuiden van het studiegebied, langs de baan. De gebouwen op de naburige percelen zijn niet langer weergegeven

4.2.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

Op de Vandermaelenkaart (1846-1854) is de bebouwing op het studiegebied nog steeds aanwezig. De rest van de omgeving is ingevuld als akker- en weiland.

Figuur 28: Vandermaelen kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

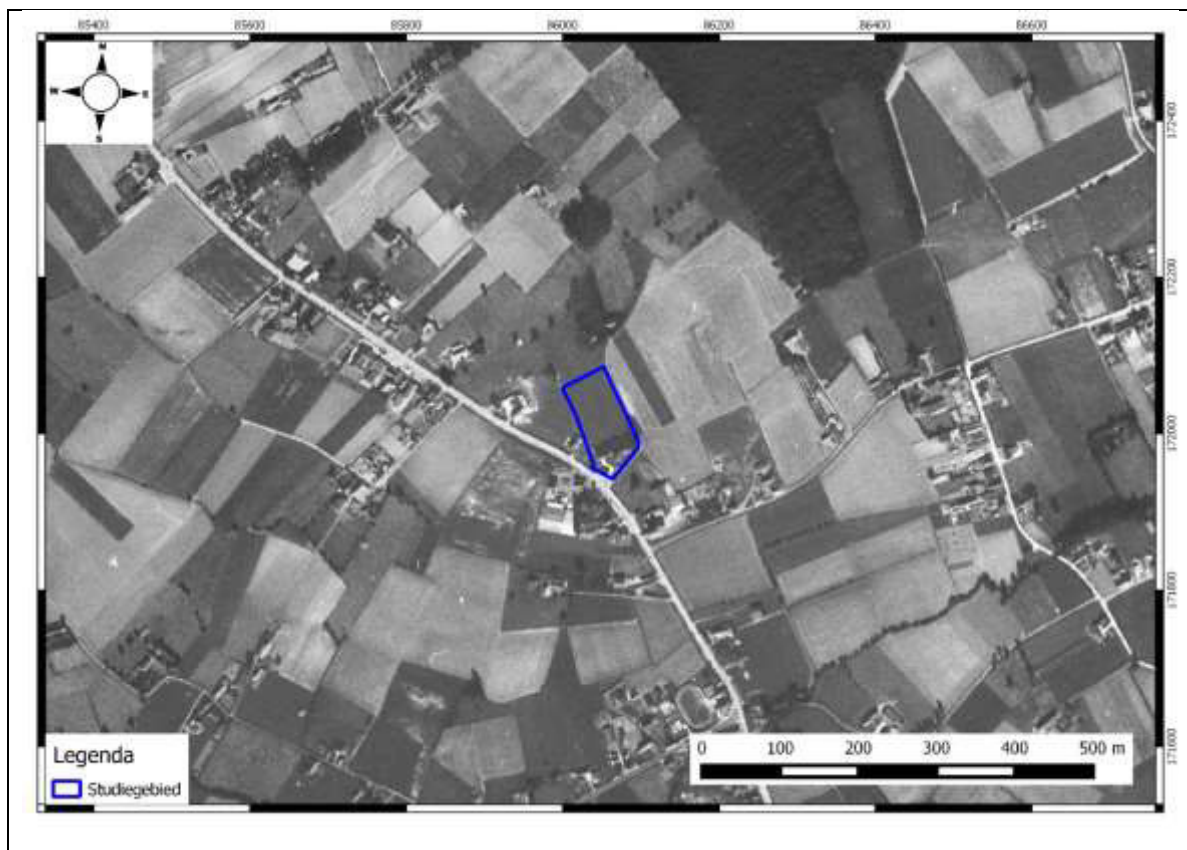
4.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

Op de Poppkaart (1842-1879) is er nog steeds bebouwing aanwezig. De rest van het studiegebied blijft onbebouwd. De afsplitsing van de Grote Leiestraat naar het noorden, langs het studiegebied, is pas op de topografische kaart van 1969 te zien. Tussen 1939 en 1969 veranderd ook het beeld van de inplanting van de gebouwen op het studiegebied. Een groot deel van het studiegebied blijft echter doorheen de 18de tot en met de 20ste eeuw onbebouwd.

Figuur 29: Poppkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.3 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Figuur 30: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)

De afsplitsing van de Grote Leiestraat naar het noorden, langs het studiegebied, is pas op de topografische kaart van 1969 te zien. Tussen 1939 en 1969 veranderd ook het beeld van de inplanting van de gebouwen op het studiegebied. Een groot deel van het studiegebied blijft echter doorheen de 18de tot en met de 20ste eeuw onbebouwd.

Figuur 31: Orthofoto uit 2015 met aanduiding onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)

5 BESLUIT BUREAUONDERZOEK

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied zich in de zandstreek situeert. Het studiegebied ligt in het Leiebekken in het deelbekken Gaverbeek. De Maalbeek en de Kasteelbeek lopen ca. 350m ten zuiden.

Het studiegebied is relatief vlak van het noorden naar het zuiden toe, tot aan het bebouwde deel, hier neemt de hoogte geleidelijk af. Ter hoogte van het studiegebied zijn goede zandbodems aanwezig. Dit zijn relatief goede landbouwgronden en dus aantrekkelijk voor menselijke occupatie. Daarbij is er een goede kans op het aantreffen van bedolven bodems. De reeds gekende archeologische waarden tonen een betrekkelijk beperkt archeologisch potentieel. Het betreffen naast een losse vondst litisch materiaal en mogelijke kuilen te zien op luchtfotografie, sites met walgracht en een waterburcht daterend uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het noordelijke, onbebouwde deel van het studiegebied behoort evenwel tot het vastgesteld landschapsrelict *Schelde-Leie interfluvium tussen Waregem, Kruishoutem en Oudenaarde* (ID 10408). Binnen de ankerplaats werden heel wat archeologische vondsten aangetroffen uit de steentijd, de metaaltijd, de Gallo-Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Gezien het soms losse vondsten betreft, kan er hier niet altijd gesproken worden over archeologische sites. De aanwezigheid van archeologisch materiaal duidt echter wel op menselijke activiteiten.

De aanwezige bodems hebben een redelijk dikke Ap horizont (30cm) met kans op een bedolven bodem. Hierdoor is de kans op een goede bewaring en geringe aantasting door ploegen van de archeologische resten groot. Een groot deel van het studiegebied blijft doorheen de laatste eeuwen. De kans op reeds aanwezige verstoringen is dus klein. Omwille van deze redenen wordt de mogelijkheid tot winnen van relevante archeologische kennis hier ondanks bovenstaande argumenten toch relatief hoog ingeschat.

Het studiegebied heeft een totale oppervlakte van 7393m². Het is de intentie van de opdrachtgever om een multifunctionele werkplaats op te richten met een ondergrondse parkeerkelder en een toonzaal aan straatzijde. Het terrein behoudt hierbij zijn bestaande reliëf, met uitzondering van een plaatselijke afgraving tegen het gebouw aan de achterzijde, bedoeld om natuurlijk licht binnen te brengen in de parkeerkelder, en de in- & uitrit naar de parkeerkelder (hellend vlak) aan de noordwestzijde. Alle funderingen zijn aan te leggen op vorstvrije diepte en vaste grond (min. 80 cm onder het toekomstige maaiveld). De kelder met vloerplaat zal een maximum diepte van 4m hebben.

De funderingen zullen dus door de oorspronkelijke bouwvoor tot in de C-horizont gaan. Voor het aanleggen van de boomgaard zal plaatselijk verstoring minimaal zijn. Verkeer dat de aanleg van de werkplaats, parkeerkelder en wegenis met zich mee brengt zal compactie van de ondergrond tot gevolg hebben.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er verder onderzoek nodig is. Gezien uit de bureaustudie met een relatief grote zekerheid kan worden gesteld dat de bodem op de onbebouwde delen van het studiegebied intact is raden we hier onderzoek door middel van proefsleuven aan. Voor het bebouwde deel van het studiegebied wordt archeologische begeleiding voorgesteld.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier voornamelijk uit het aantreffen van dieper liggende structuren uit het neolithicum tot recente tijden die zijn begraven onder de bestaande bodemlagen. Zeker voor het aantreffen van sporen uit de middeleeuwen is er een groot potentieel in en op de plaats van ons onderzoeksgebied aan de grote Leiestraat te Anzegem. Dit gezien er in de post-middeleeuwen reeds bewoning in de omgeving te vinden was, dit sluit echter niet uit dat het niet mogelijk is dat er evenzeer oudere sporen zoals Romeins of prehistorisch aan het licht komen.

5.3 SAMENVATTING

Uit het bureauonderzoek kwam naar voor dat er ter voor studiegebied een zeker archeologisch potentieel is. De regio biedt perspectieven voor het aantreffen van menselijke bewoning vanaf de steentijden tot heden. Concreet bewijs hiervoor komt ten vroegste uit het neolithicum dankzij de vondst van artefacten tijdens veldprospectie. Verder werd tijdens onderzoek in de omgeving kennis genomen van enkele middeleeuws sites met walgracht.

Historische en cartografische bronnen tenslotte wijzen op de ontwikkeling van Anzegem vanaf de (post)-middeleeuwen. Vanaf de jaren '60 breidde de kern van Anzegem sterk uit, ook de verkaveling van de grote verbindingswegen tussen verschillende omliggende gemeenten was een feit. Het akkerland langs de Grote Leiestraat verdween langzaam, tegelijk blijft een deel van de landbouwgronden in de regio bewaard.

De kans op sterke verstoring van de potentiële archeologische vindplaatsen is, door de nakende inplanting van een multifunctionele werkplaats met ondergrondse parking is echter reëel. Daarom ook dat er een advies gegeven word voor verder onderzoek op de percelen die door de bouw verstoord zullen worden. Dit geldt niet voor het perceel in het noorden van het onderzoeksgebied dat enkel als boomgaard gaat in gebruik genomen worden.

DEEL 2 PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017A31
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Emmy Nijssen en Lies Dierickx
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/000106 OE/ERK/Archeoloog/2016/000144
Naam + adres onderzoeksgebied	Grote Leiestraat, Anzegem
- straat + nr.:	Grote Leiestraat 68
- postcode :	8570
- fusiegemeente :	Anzegem
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	x-Min, y-Min 86016.5,171942.20 : x-Max, y-Max 86097.5,172049.06
Kadaster	
- Gemeente :	Anzegem
- Afdeling :	1
- Sectie :	B
- Percelen :	0101/00S000, 0103/00B000, 0104/00_000, 0105/00_000, 0106/00_000
Onderzoekstermijn	Januari 2017
Thesauri	Bureauonderzoek, Anzegem, Zandleem, Post-middeleeuws, Nieuwste tijd, proefsleuven.

Figuur 32: administratieve gegevens

1.2 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, in de vorm van een bureauonderzoek, dat op het plangebied werd uitgevoerd heeft als project nummer **2017A31**. Voor de resultaten van dit bureauonderzoek zie *Deel 1 Verslag van de resultaten*.

1.3 ONDERZOEKSOPDRACHT

Het doel van dit vooronderzoek is het deel van het terrein dat bedreigt wordt door middel van parallelle proefsleuven te onderzoeken en een werkbegeleiding te doen bij de afbraak van de bestaande bebouwing. Hierbij zullen onderstaande onderzoeksvragen worden beantwoord.

1.3.1 VRAAGSTELLING

- Wat is de bodemopbouw en wat zijn eventuele bodemvormende factoren?
- Wat zijn de lokale variaties binnen de bodemgenese?
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?
- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig?
Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:
- Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig?
- Wat is hun verspreiding?
- Wat is de densiteit?
- Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de oversnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
- Indien er steentijdartefacten aanwezig zijn: In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (in situ of secundair materiaal)?
- Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, artisanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?
- Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?
- Zijn er structuren/sporen met bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?
- Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?
- Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?

1.3.2 RANDVOORWAARDEN

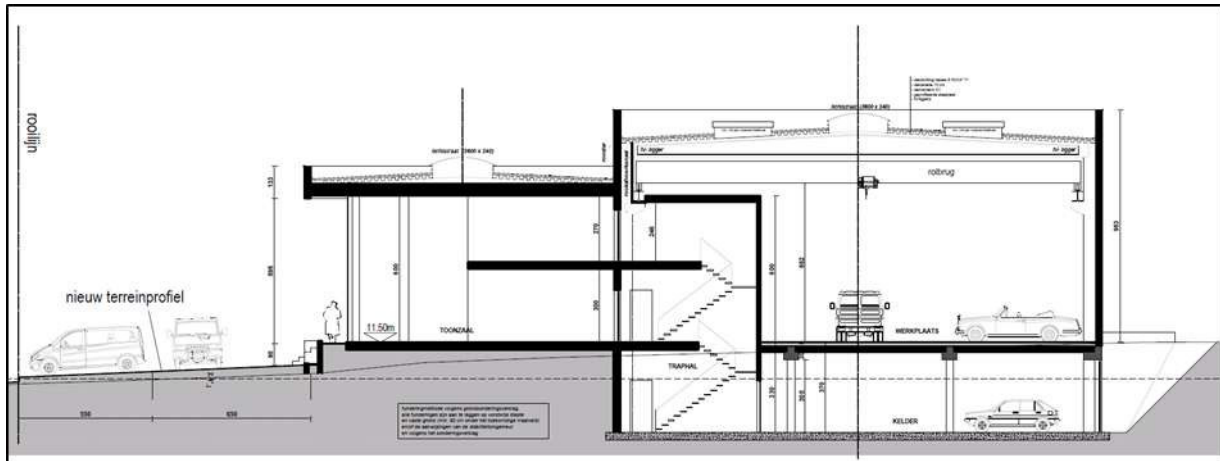
Indien de voorgestelde methode niet kan uitgevoerd worden vanwege veiligheidsredenen, zal er in onderling overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed en de opdrachtgever geopteerd worden voor de meest haalbare en wenselijke methode.

1.3.3 BESCHRIJVING GEPLANEDE WERKEN EN BODEMINGREPEN

Ter hoogte van kadastraal perceel Anzegem, Afdeling 1, sectie: B, perceel: 0101S, 0103B, 0104, 0105, 0106, heeft een totale oppervlakte van 7393m², in het meest zuidelijke deel van dat perceel zal er een multifunctionele werkplaats met ondergrondse parkeergarage en conciërgewoning worden gebouwd met een grootte van ca. 5400m². In het noordelijk deel van het terrein zal er een boomgaard aangelegd worde hierdoor zal de verstoting voor dit deel ter grote van een kleine 2000m² beperkt blijven.

De aanleg van de gebouwen en de parking gaat het potentieel aanwezige archeologische erfgoed in de bodem aantasten. Het geheel zal gefundeerd worden op palen met een maximale diepte van 4m onder het loopniveau. De werken zullen machinaal worden uitgevoerd met zware werktuigen. (informatie: Opdrachtgever).

Onderstaand schema geeft weer hoe het gebouw zal gebouwd worden (figuur 33). Op dit moment is slechts een schematische weergave van de diepte van de funderingen weergegeven.

Figuur 33: Snede van de inplanting van de multifunctionele werkruimte met ondergrondse parking (Bron: opdrachtgever, 2016)

Figuur 34 toont een architecturaal plan van de geplande werken inclusief de locatie van de boomgaard.

1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE

Voor het bepalen van de onderzoeksmethode is er eerst op basis van de bureaustudie gekeken naar de hellingsgraad, de bodemkundige opbouw, de ligging door middel van en de oude en nieuwe kadasterkaarten bekeken. Hiervoor werd er geopteerd voor het uitvoeren van onderzoek door middel van proefsleuven en van archeologische begeleiding van de afbraak van de bestaande boerenwoning.

1.4.1 WERKWIJZE

1.4.1.1 CONTINUE PARALLELE SLEUVEN

ABO NV adviseerde voor de gehele site een vooronderzoek met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven. Hierbij diende minstens 12,5% van het plangebied te onderzoeken door middel van proefsleuven, aangevuld met dwarssleuven en/of kijkvensters indien de bodem en sporencombinaties daartoe aanleiding gaven. In geval van de volledige afwezigheid van archeologisch relevante sporen bij een zwaar verstoord bodemprofiel zou van bijkomende dwarssleuven en kijkvensters worden afgezien. De ideale dekking van de sleuven werd bepaald tussen 10 en 15% van het plangebied. Statistisch onderzoek en simulaties van sleuven op verschillende soorten vindplaatsen met diverse omvang hebben aangetoond dat met een dichtheid van 10% ongeveer 95% van alle vindplaatsen met een minimum omvang van 5 m in diameter worden opgespoord¹. De praktische aanpak van het proefsleuven onderzoek was erop gericht een maximale kennisvermeerdering te hebben dat in verhouding is tot de financiële gevolgen ervan.

De technische uitvoering van deze methode zal besproken worden in het *Assessmentrapport: Resultaten Prospectie* (deel 2, hfst 2).

1.4.1.2 MOTIVERING

Het gebruik van proefsleuven bij dit type van onderzoek lijkt de logische keuze, gezien er op die manier een statistisch verantwoorde kijk kan genomen worden in de bodem. Ook kan er aandacht besteed worden aan de genese van de bodemopbouw om op die wijze meer inzicht te verwerven naar de mogelijke locatie van menselijke bewoning, de datering en de bewaringsgraad van sporen of van de bodem in het algemeen. Dit geldt zeker voor prehistorische sites. Bovendien biedt een methode als proefsleuven een groot potentieel aan kennisvermeerdering en kan er tegelijk in beperkte teams gewerkt worden waardoor de kosten-baten analyse resulteert in maximaal resultaat en een draagbare financiële last.

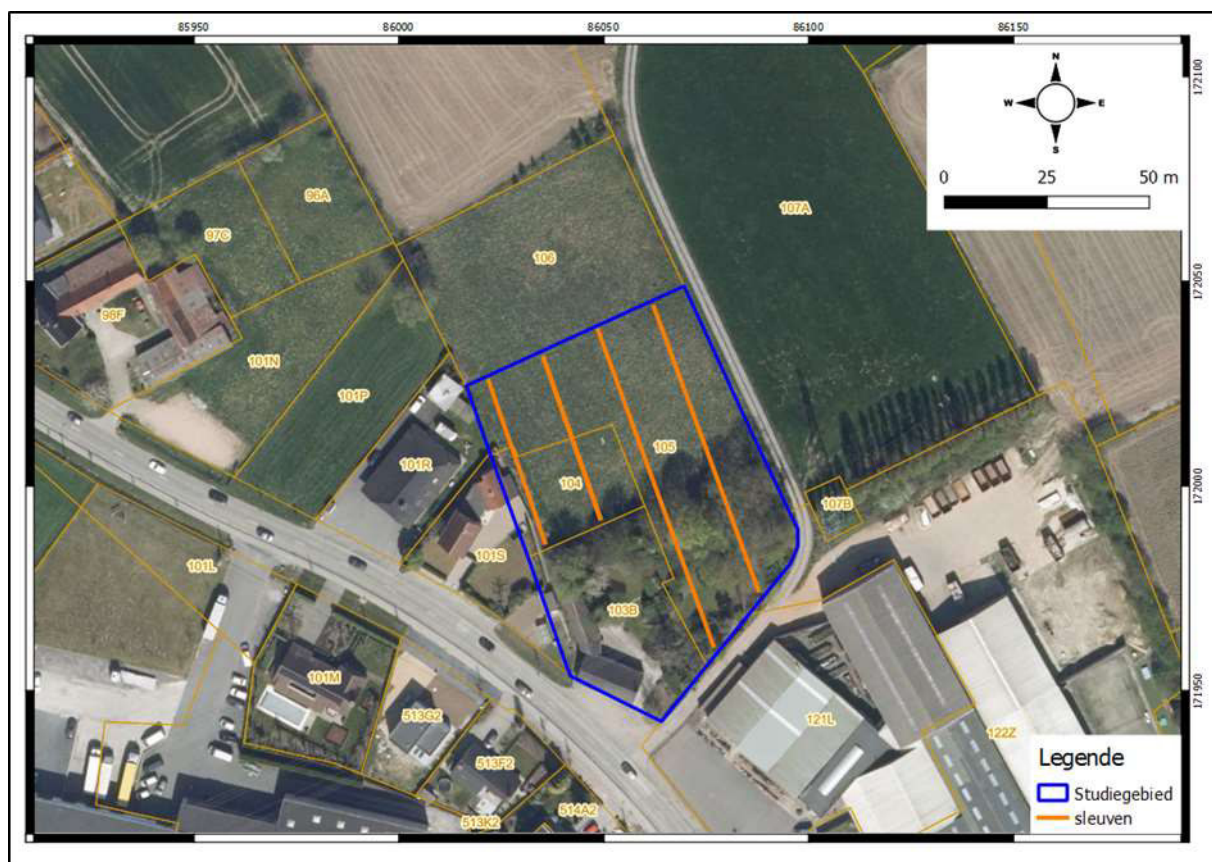
1.4.2 STRATEGIE

Het onderzoeksgebied, dat ook doormiddel van een bureaustudie onderzocht is iets groter dan de zone die onderzocht dient te worden via proefsleuven en archeologische begeleiding (zie zone aangegeven in het blauw op figuur 35). Dit komt namelijk omdat kadastraal perceel 106 niet of amper bedreigd is gezien daar een boomgaard aangeplant zal worden. Hierdoor wordt er dus voor geopteerd om het te sleuven gebied te beperken tot percelen 104, 105 en 103B. Waarvan kadastraal perceel 103B grotendeels bestaat uit de af te breken boerderij waarvoor er werfbegeleiding aanbevolen wordt. De

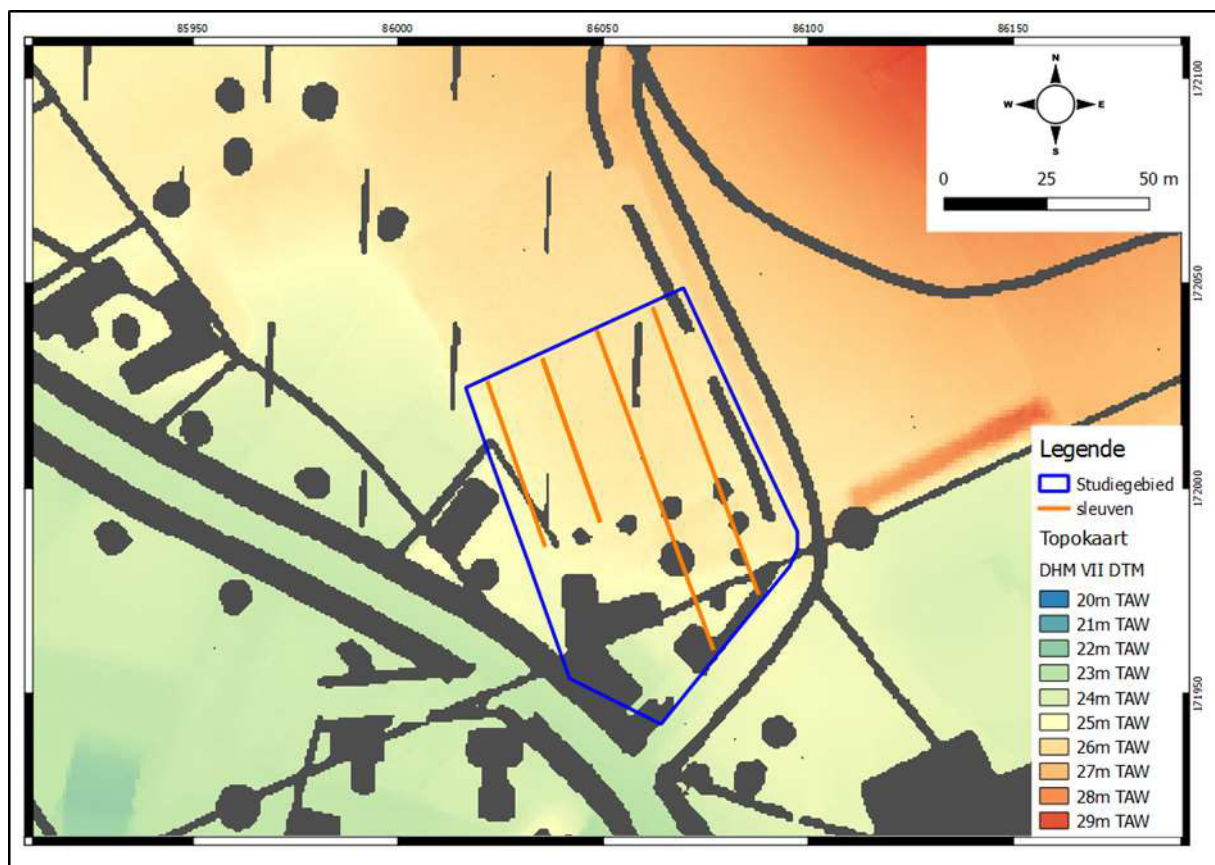
¹ Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S., Eryvynck A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven, opzoek naar een optimale strategie, *Onderzoeksrapport agentschap onroerend erfgoed* 48, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel.

bedreigde zone heeft een oppervlakte van ca. 5400m² en zal door middel van parallelle proefsleuven (en werfbegeleiding) onderzocht worden tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Onderstaande kaarten (zowel algemeen als detailkaart) geven indicatief aan waar en hoe de sleuven dienen gelegd te worden opdat er een maximale dekking en kennisvergaring mogelijk zou zijn. Daarnaast kan, indien de onderzoeksvragen nog niet afdoende beantwoord zijn, nog 2,5% van het projectgebied door middel van kijkvensters en/of dwarssleuven onderzocht worden. De inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald op basis van de meest relevante sporen in de proefsleuven of op basis van de meest veelbelovende bodemopbouw waarbij er 10% + (2,5%) van het terrein opengelegd wordt. Bij de inplanting van de sleuven op terrein dient er echter wel nog rekening gehouden te worden met bepaalde elementen op het terrein bv. perceelsgrenzen of leidingen waarvoor er een veiligheidsmarge dient behouden de worden, deze taak wordt door de veldwerkleider op zich genomen.

Figuur 35: Orthofoto met gesuggereerde inplanting proefsleuven (Bron: Geopunt 2016)

Figuur 36: Digitaal hoogtemodel met topografische kaart en gesuggereerde inplanting proefsleuven (schaal 1:1000) (Geopunt 2017).

2 ASSESSMENTRAPPORT: RESULTATEN PROSPECTIE

2.1 BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN DE METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Op 24 januari wordt door erkend archeoloog Emmy Nijssen (OE/ERK/Archeoloog/2016/00106) en junior archeoloog Jelle Defrancq het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd op het onderzoeksgebied aan de Grote Leiestraat 68 te Anzegem.

De boven beschreven werkwijze en strategie (zie 1.4 Werkwijze en strategie) kon niet volledig worden gehanteerd op het terrein. Bij aankomst op het terrein bleek de boerderij waarvoor archeologische begeleiding aanbevolen was, al afgebroken (zie figuur 37). De uitvoerende archeologen hebben nog een boring op de plaats van de voormalige boerderij uitgevoerd, om te constateren dat er tot op een diepte van ongeveer 60cm onder het loopvalk verstoring te vinden was.

Bovendien hadden we enkele dagen voor de aanvang van het veldproject via de betrokken architect, expliciete richtlijnen van Elia (De beheerder van het Belgisch transmissienet voor Elektriciteit) gekregen voor het behouden van een marge van 12,60 meter langs weerszijde van de hoogspanningskabels aanwezig op het terrein².

Gezien de slechte (zeer mistige) weersomstandigheden en het gevaar op overbrenging van elektrische lading van de hoogspanning naar o.a. de kraan, hebben we ons dan ook de marge van in totaal 25,20m veiligheidsmarge behouden (zie kaartje sleuvenplan figuur 38). Hierdoor is een deel van het te sleuven terrein weggevallen. Ter compensatie hebben we echter enkele extra grote kijkvensters aangelegd. Dit is geen volledige compensatie van het weggevallen stuk, (oppervlakte van 1928,24m²), maar een beslissing van de veldwerkleider om zo goed mogelijk te proberen de voorgeschreven 12,5% onderzoek van het terrein te benaderen.

² Zie bijlage melding van Elia, ref nummer GS/N/666172-1/BA/KVR.

Figuur 37: Locatie van de boerderij die reeds afgebroken was ten tijden van het proefsleuven onderzoek.

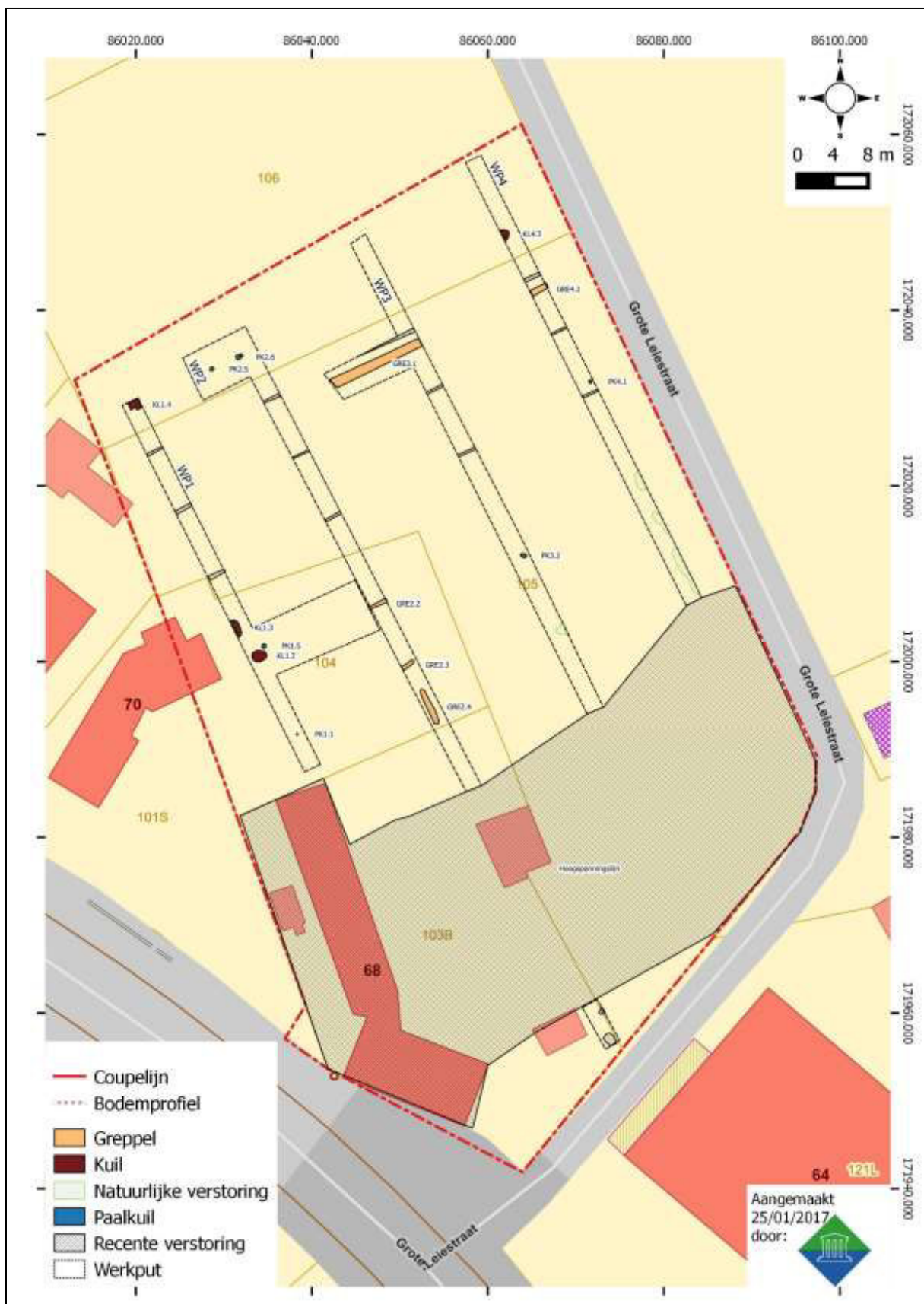
Dit hield in dat van de totale 5821m² geselecteerd onderzoeksgebied er 1928,24m² wegviel door de veiligheidsmarge van de hoogspanningsleiding. Echter door het aanleggen van grote kijkvenster bij de meest interessante sporen in de sleuven is er een totaal van 600,12m² gesleufd. Dit zorgt ervoor dat het percentage van de sleuven en de kijkvensters samen een totaal van 11,23% onderzocht oppervlak behaald.

Verder is het verloop van het vooronderzoek, de diepte van het onderzoeksniveau, de spreiding van de sleuven, de wijze van registeren, de wijze van inmeten, etc., verlopen conform met de CGP.

In totaal werden er 4 proefsleuven en 3 kijkvensters aangelegd. In tegenstelling tot de suggestie van de inplanting van de proefsleuven waarbij er 2 korte en 2 lange proefsleuven waren. Was het mogelijk om 3 lange proefsleuven aan te leggen gezien de boerderij op perceel 103B reeds afgebroken was (Zie figuur 38). De tussen afstand tussen de sleuven is steeds gemiddeld 15m en elke sleuf heeft een breedte van 2 m. De sleuven, inclusies kijkvenster hebben achtereenvolgens een oppervlakte van, (**WP1**: 109,78 m², **WP2**: 171,65m², **WP3**: 158,34m², **WP4**: 160,35m²), (figuur 39). Bij het beschouwen van het onderzochte oppervlakte, moet er wel in rekening gebracht worden dat een grote zone wegviel door de veiligheidsmaatregelen aangaande de hoogspanningsleiding. Waardoor WP 2 nog deels doorloopt achter de veiligheidszone in het zuidoosten van het terrein. Voor WP 3 en WP4 was dit niet mogelijk gezien de veiligheidszone tot aan de zuidoostelijke grens van het onderzoeksgebied kwam (zie figuur 38).

Over de 4 proefsleuven met kijkvensters verspreid werden er 16 sporen terug gevonden. Hiervan bevonden zich 5 in **WP 1**, in het meest Zuidwestelijk deel van de site, 6 in **WP2**, 2 in **WP3** en tot slot 3 in **WP4** die in het meest noordoostelijke deel van de site ligt. Per sleuf werden er 2 profielen aangelegd deze zijn alternerend over het terrein verspreid om een zo goed mogelijk inzicht in de terreinopbouw te verkrijgen.

Alle profielen en de gemaakte coupes werden ingetekend op schaal 1/20ste en de beschreven volgens de code goede praktijk. Alles werd digitaal ingemeten met een GPS toestel en er werd een boring gezet op de plaats waar de boerderij gestaan heeft om vast te stellen dat het tot op een minimale diepte van 60cm onder het loopvlak verstoord was.

field_1	opp
WP4	109,78
WP1	171,65
WP2	158,34
WP3	160,35
Studiegebied	5821
Hoogtekabel/moderne verstoring	1928,24

Figuur 39: Overzicht van de oppervlaktes van de proefsleuven, het totale studiegebied en de veiligheidszone.

wkt_geom	field_1	Y	X	Z	field_5
POINT(86040.97699999999895226 171988.29699999999138527)	WP1	171988,297	86040,977	24,426	WP
POINT(86039.18700000000053551 171987.41599999999743886)	WP1	171987,416	86039,187	24,361	WP
POINT(86018.460000000000640284 172029.171000000000209548)	WP1	172029,171	86018,46	24,793	WP
POINT(86020.26099999999860302 172030.01099999999860302)	WP1	172030,011	86020,261	24,84	WP
POINT(86070.736000000000442378 171960.60399999999208376)	WP2zuid	171960,604	86070,736	23,312	WP
POINT(86072.426000000000675209 171961.52199999999720603)	WP2zuid	171961,522	86072,426	23,324	WP
POINT(86074.98799999999755528 171956.888000000000628643)	WP2zuid	171956,888	86074,988	23,821	WP
POINT(86073.375 171955.86199999999371357)	WP2zuid	171955,862	86073,375	23,845	WP
POINT(86059.27999999999883585 171985.855000000001047738)	WP2noord	171985,855	86059,278	24,928	WP
POINT(86057.539000000000430737 171985.185999999998696148)	WP2noord	171985,186	86057,539	24,864	WP
POINT(86033.001000000000384171 172032.44299999999930151)	WP2noord	172032,443	86033,001	24,86	WP

POINT(86027.61900000000060536 172029.76399999999557622)	WP2no ord	172029, 764	86027,6 19	25,0 21	WP
POINT(86025.3169999999954598 172034.55199999999604188)	WP2no ord	172034, 552	86025,3 17	24,9 4	WP
POINT(86032.43300000000045402 172038.124000000001071021)	WP2no ord	172038, 124	86032,4 33	25,0 53	WP
POINT(86071.30299999999988358 171994.024000000000488944)	WP3	171994, 024	86071,3 03	24,7 17	WP
POINT(86073.12399999999615829 171994.804000000000372529)	WP3	171994, 804	86073,1 24	24,7 41	WP
POINT(86063.79399999999441206 172014.11699999999837019)	WP3	172014, 117	86063,7 94	24,8 02	WP
POINT(86053.39299999999639113 172034.410000000000349246)	WP3	172034, 41	86053,3 93	24,9 94	WP
POINT(86046.092000000000419095 172048.636999999998789281)	WP3	172048, 637	86046,0 92	25,2 52	WP
POINT(86044.41899999999441206 172047.570000000000698492)	WP3	172047, 57	86044,4 19	25,1 84	WP
POINT(86049.76900000000023283 172037.02199999999720603)	WP3	172037, 022	86049,7 69	24,9 6	WP
POINT(86041.37300000000068685 172032.736000000000442378)	WP3	172032, 736	86041,3 73	24,8 82	WP
POINT(86043.6309999999939464 172029.834000000000256114)	WP3	172029, 834	86043,6 31	25,0 05	WP
POINT(86051.55499999999301508 172033.548000000000977889)	WP3	172033, 548	86051,5 55	24,9 72	WP
POINT(86032.9389999999984866 172032.43200000000069849)	WP2kv	172032, 432	86032,9 39	24,9 3	WP
POINT(86027.652000000000186265 172029.723999999998742715)	WP2kv	172029, 724	86027,6 52	25,0 3	WP
POINT(86025.33199999999487773 172034.54099999999743886)	WP2kv	172034, 541	86025,3 32	24,9 44	WP
POINT(86030.54099999999743886 172036.99799999999231659)	WP2kv	172036, 998	86030,5 41	25,0 36	WP
POINT(86045 172009.3839999999909196)	WP1kv	172009, 384	86045	24,7 37	WP

POINT(86047.86599999999452848 172003.64400000000023283)	WP1kv	172003, 644	86047,8 66	24,7 9	WP
POINT(86036.12099999999918509 171998.66899999999441206)	WP1kv	171998, 669	86036,1 21	24,4 64	WP
POINT(86033.45200000000477303 172003.92000000001280569)	WP1kv	172003, 92	86033,4 52	24,5 08	WP
POINT(86082.5629999999946449 172006.35000000000582077)	WP4	172006, 35	86082,5 63	24,7 14	WP
POINT(86084.30999999999767169 172007.27999999999883585)	WP4	172007, 28	86084,3 1	24,7 16	WP
POINT(86059.21000000000640284 172057.6309999999939464)	WP4	172057, 631	86059,2 1	25,3 58	WP
POINT(86057.47599999999511056 172056.80300000000144355)	WP4	172056, 803	86057,4 76	25,3 65	WP

Figuur 4o: Coördinatenlijst van de uitgevoerde sleuven te Anzegem.

2.2 OBSERVATIES EN REGISTRATIES VAN VONDSTEN

Behalve enkele kleine baksteen fragmenten uit (sub)recente sporen zijn er geen archeologische vondsten gedaan.

2.3 OBSERVATIES EN REGISTRATIES VAN STALEN

Er werden geen stalen genomen.

2.4 CONSERVATIE-ASSESSMENT

Niet van toepassing.

2.5 ASSESSMENT VAN SPOREN, SPOORCOMBINATIES EN ARCHEOLOGISCHE STRUCTUREN

In totaal zijn er 16 sporen gevonden. Hiervan zijn er 3 van natuurlijke oorsprong. Deze bevinden zich vooral in werkput 3 en 4. Er zijn 9 sub-recente/post-middeleeuwse sporen gevonden. Deze bevonden zich voornamelijk in werkput 1 en 2, dus in de nabijheid van waar de boerderij zich bevond en tot slot zijn er 4 sporen gevonden die mogelijk archeologisch relevant zijn. Dit waren een greppel die zowel in WP 3 als WP4 voorkwam, als drie paalkuilen die in WP 2 voorkwamen, zie figuur 41 en 42. Gezien het een vooronderzoek was is er dan ook voor geopteerd om een selectie van de sporen verder te onderzoeken door middel van couperen. Hiervoor is er gekozen om SP 2.6/2.1 te couperen, de greppel met spoor nummer SP3.1 en het spoor 4.1.

Verder waren er nog enkele 20ste eeuwse afwateringsgreppel die parallel aan elkaar, in oost-west richting over het terrein lagen. Zij zijn ingemeten als recente verstoring (zie afbeelding 38 onderzoeksgebied)

Figuur 41: Kijkvenster WP3 met greppel SP3.1 op de foto

Figuur 42: Kijkvenster van WP2 met op de voorgrond SP 2.1 en 2.6 en achteraan SP 2.5

2.6 ASSESSMENT VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Een assessment van het onderzoeksgebied is reeds gebeurt in het bureauonderzoek met projectnummer **2017A31**: zie hiervoor deel 1 van dit rapport.

Ter hoogte van de locatie van de voormalige boerderij hebben we een manuele boring met een diameter van 7cm doormeter geplaatst om te kunnen bepalen tot op welke diepte er verstoring voorkomt. Het resultaat hiervan is dat er zeker tot op 60cm onder het loopvlak verstoring van de bodem is door de reed afgebroken boerderij.

Verspreidt over het onderzoeksgebied werden er 4 proefsleuven en 3 kijkvensters aangelegd. Elke profsleuf werd voorzien van minimaal 2 profielen van gemiddeld 1 meter breed.

2.6.1 WERKPUT 1

2.6.1.1 PROFIELEN

Deze werkput bevat twee profielen een aan de zuidoost kant (PR 1.1) van de werkput en een halverwege de werkput (PR 1.2) Profiel PR 1.1, dit profiel ligt aan de meest zuidelijke kant van WP 1 (zie figuur 44). De textuur in geheel het terrein is gelijkaardig het gaat om een lemig zand. In werkput 1 is er een “klassieke” bodemopbouw.

- 1) AP-Horizont (TAW: +24,09m), homogeen Donker bruin, Z2L1, weinig ijzeroxide, weinig houtskool, bioturbatie matig (door wortels)
- 2) B-horizont, Heterogeen, donker bruin, beige, gevlekt, Z2L1, veel ijzeroxide (concentraties), weinig baksteenspikkels
- 3) C-horizont, moeder bodem

Figuur 44: Profiel 1.1

Profiel PR 1.2, dit profiel ligt in het midden van werkput 1 (zie figuur 45)

- 1) AP-Horizont (TAW: +24,58m), homogeen Donker bruin, Z2L1, weinig baksteenspikkels, bioturbatie veel.
- 2) B-horizont, Homogeen, Licht bruin, bruin, gevlekt, Z2L1, weinig ijzeroxide
- 3) C-horizont, moeder bodem

Figuur 45: Profiel 1.2

2.6.1.2 SPOREN

Deze werkput lag aan de meest westelijke zijde van het terrein. Het was ook de sleuf die het kortste is maar door de aanleg van een kijkvenster die WP1 en WP2 verbind is de oppervlakte van deze werkput nog 171,65m². De werkput bevat 5 sporen: SP1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 en 1.6. (zie figuur 45 met detail van WP1)

Hiervan is spoor 1.1 een vierkante paalkuil met een donkerbruine vulling en een zeer scherpe aflijning. Deze paalkuil is vermoedelijk van zeer recente oorsprong.

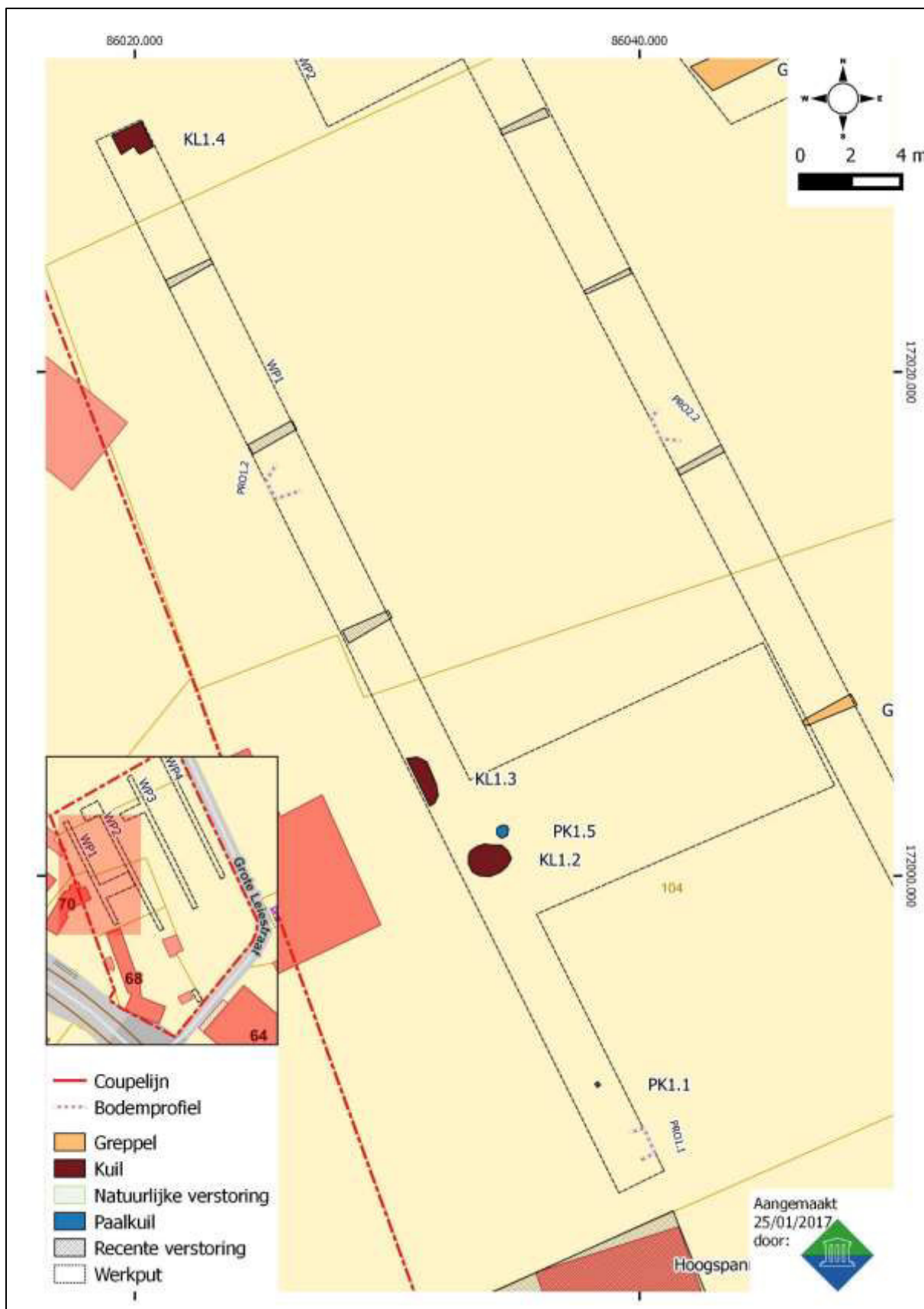

Figuur 46: Spoor 1.1 in vlak

Spoor 1.2 is een ovale kuil met een lengte van 1,60m en breedte van 1,26m. Deze duidelijk afgelijnde, heterogene kuil met donkergrijze vulling bevat een beperkte hoeveelheid houtskool en baksteenspikkels en is matig gebioturbeerd. Op basis van de vorm en de vulling word deze kuil als mogelijk post-middeleeuws of sub-recent beschouwd. Desondanks is er ter hoogte van deze kuil een kijkvenster aangelegd om te zien of er nog sporen in de buurt van SP 1.2 clusterden. Bovendien lag er ongeveer ter hoogte van SP1.2 in WP1, in WP2 een greppel (SP 2.2) die mogelijk verder liep richting WP1. Dit is de reden waarom er voor geopteerd is ter hoogte van beide sporen de een kijkvenster aan te leggen die beide werkputten verbind (zie figuur 48). Enkele tientallen centimeters meer naar het noorden van SP1.2 lag er een paalkuil met een ovale vorm, een vage aflijning, en een heterogene bruingrijze, gevlekte kleur. Deze paalkuil was matig gebioturbeerd bevatte enkele houtskool spikkels, baksteenspikkels en ijzervorming. SP1.5 is mogelijk van middeleeuwse oorsprong maar vermoedelijk recenter. De rest van dit kijkvenster bevatte geen sporen meer.

Figuur 47: Kijkvenster van WP1 met op de voorgrond kuil 1.2 en paalkuil 1.5 en op de achtergrond ter hoogte van WP2, greppel 2.2.

Figuur 48: Detailplan van WP1 met de locatie van de sporen en de profielen

Spoor 1.3 is een kuil aan de zuidoost wand van de sleuf, deze kuil heeft een ovale vorm, een vage aflijning, een lengte van 1,83m. De kleur van deze structuur is grijsbruin en heeft matig veel baksteen, houtskool en ijzeloxyde als inclusie. Over de datering van de kuil is geen zekerheid maar vermoedelijk, gezien de vulling gaat het om een sub-recent of post-middeleeuws spoor.

Spoor 1.4 ligt helemaal aan de meest noordelijke zijde van de sleuf. Dit spoor is gekenmerkt door zijn sterke rechthoekige aflijning, een lengte van 1,33m en een breedte van 1,03m. Deze kuil met lichtgrijze-bruine, gevlekte kleur en een vulling die matig gebioturbeerd is en een beetje houtskool en matig veel mangaan bevat, wordt gedateerd als waarschijnlijk post-middeleeuws.

Figuur 49: WP1 SP 1.4

2.6.2 WERKPUT 2

Deze werkput is de langste van het onderzoeksgebied. Het heeft een oppervlakte van 158,34m en ligt buiten het deel van aan het noordoostelijk deel van het onderzoeksgebied dat stopt bij de veiligheidszone van de hoogspanningskabels (zie figuur 53, 54)

Deze werkput heeft 3 profielen één in het noorden van de werkput, een halverwege en een in het zuidelijk, aparte deel van de put. Bovendien is deze werkput voorzien van een groot kijkvenster in het noordwesten van de werkput. De werkput heeft in totaal 6 sporen, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.6

2.6.2.1 PROFIELEN

Profiel PR 2.1, dit profiel ligt aan de meest noordelijke kant van WP 2 (zie figuur 50) De textuur in geheel het terrein is gelijkaardig het gaat om een lemig zand. In werkput 1 is er een "klassieke" bodemopbouw.

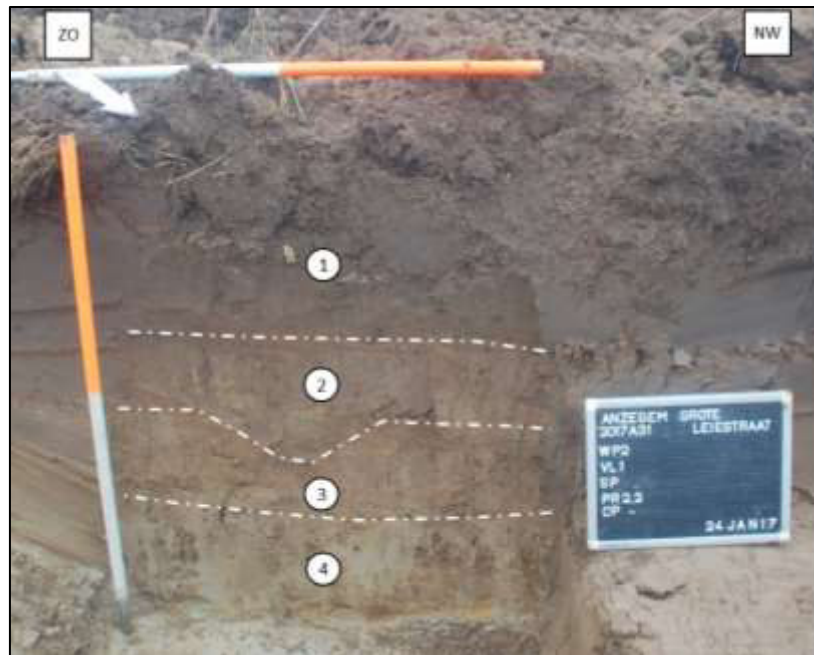
- 1) AP-Horizont (TAW: +24,81m), homogeen Donker bruin, Z2L1, bioturbatie veel (door wortels)
- 2) AP2-horizont, homogeen, licht bruin, gevlekt, Z2L1, weinig ijzeroxide, matige bioturbatie
- 3) B-horizont, verspoelde moeder bodem, beige, zwarte vlekken, Z2K1, bioturbatie matig
- 4) C-horizont met B-hor, homogeen, licht bruin, Z3, vlekkerig
- 5) C-horizont, moeder bodem

Figuur 50: Profiel 2.1

Profiel PR 2.2, dit profiel ligt in het midden WP 2 (zie figuur 51)

- 1) AP-Horizont (TAW: +24,77m), homogeen Donker bruin, Z2L1, weinig baksteenspikkels, bioturbatie veel.
- 2) AP2-horizont, Homogeen, donker bruin, bruin, gevlekt, Z2L1, weinig baksteenspikkels, weinig houtskool, matige bioturbatie
- 3) B-horizont, homogeen, licht bruin/beige gevlekt, Z2L1, weinig bioturbatie, verspitte B-hor.
- 4) C-horizont, moeder bodem

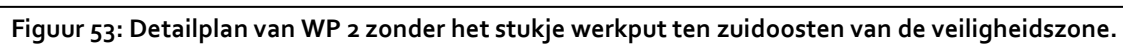
Figuur 51: Profiel 2.2

Profiel PR 2.3, dit profiel ligt aan de meest zuidelijke kant van WP 2 in het aparte deel van de werkput (zie figuur 52)

- 1) AP-Horizont (TAW: +23,39m), homogeen Donker bruin/ licht grijs, gevlekt, Z2L1, bioturbatie veel, ijzeroxide veel.
- 2) C-horizont, moeder bodem

Figuur 52: Profiel 2.3

Figuur 54: De rest van WP 2 achter de veiligheidszone.

2.6.2.2 SPOREN

Spoor 2.1 (TAW: +24,90m) is een ronde paalkuil met een doormeter van 40cm. Deze kuil heeft een duidelijke aflijning en een heterogene, donkerbruine-grijze kleur. De textuursamenstelling is eerder lemig zand en de inclusies in dit spoor zijn een matige hoeveelheid houtskool en ijzeroxide. Deze paalkuil is mogelijk post-middeleeuws, maar dit kan niet met zekerheid gezegd worden op basis aan gebrek aan materiaal uit het spoor.

Gezien er hier een paalkuil van mogelijk een iets oudere ouderdom lag, hebben we ervoor geopteerd om ter hoogte van dit deel van de sleuf een kijkvenster aan te leggen (zie foto 55). In het kijkvenster zijn er inderdaad nog twee sporen aan het licht gekomen. Beide sporen (SP 2.5 en SP 2.6) zijn paalkuilen en hebben een tussenafstand van ongeveer 3 meter. SP 2.5 ligt in het noordoosten van het kijkvenster. De afmeting van deze ovale paalkuil is ongeveer 60cm X 40cm, het geheel heeft een noord-zuid oriëntatie en een heterogene, donker grijs- donker bruine kleur. De samenstelling is sterk gevlekt en heeft een lemigezand textuur. De inclusies van dit spoor zijn onder meer: ijzeroxide, en mangaan spikkels, houtskoolspikkels, bovendien is het spoor redelijk verweerd door bioturbatie. Spoor 2.6 ligt langs spoor 2.1 en wordt door deze laatste oversneden. Het spoor 2.6 heeft een vierkant uitzicht en is ongeveer een 50cm lang, de vulling is bruiner dan SP 2.1 en heeft evenzeer een matige hoeveelheid ijzeroxide en een weinig mangaan en houtskool. Beide sporen SP2.1 en 2.6 zijn gecoupeerd (figuur 56). De resultaten hiervan worde hieronder besproken. In de rest van het kijkvenster zijn er geen sporen meer uitgekomen.

Figuur 55: Kijkvenster van WP 2 met paalkuilen SP 2.1, 2.6 (onder aan foto) en 2.5 (halverwege foto).

De coupe op paalkuilen SP 2.1 en 2.6 is in oost-westelijke richting gezet. De sporen hebben een diepte van ongeveer een 12cm diepte. Hierbij wordt het duidelijk dat spoor 2.1 een mooie, ronde paalkuil is met een grijsbruine vulling, paalkuil 2.6 heeft twee lagen en is eveneens een 12-tal cm diep. Deze paalkuil heeft een eerder spitse bodem. Gezien het gebrek aan aardewerk of andere dateerbaar

vondstmateriaal is het niet mogelijk een exacte datering voor deze sporen te geven. Echter is het niet uit te sluiten dat de paalkuilen, aanwezig in het kijkvenster behoren tot een zelfde (kleine) structuur zoals een spieker of een veekraal. Gezien het landelijk karakter van de site en de 19de eeuwse boerderij die er stond. Behoren de paalkuilen mogelijk tot een post-middeleeuwse of recentere kleine “landbouw” structuur.

Figuur 56: Coupe nummer 2.1, 2.6 op paalkuilen 2.1, 2.6.

De overige sporen van WP 2 zijn, SP 2.2, dit is een greppel van 1,70m lang en een breedte van 0,47m. De structuur is duidelijk zichtbaar en heeft een homogene vulling en een donkergrijs-bruine kleur, de textuur is lemig zand met een beperkte hoeveelheid ijzeroxide en houtskool fragmenten. De bioturbatie bij deze structuur is beperkt. Het is ter hoogte van deze greppel dat het kijkvenster van WP1 doorgetrokken werd. Op de vraag of de greppel door loopt in oostelijke richting (dus richting WP1) kan er bondige geantwoord worden dat dit niet het geval is (Zie figuur 57). Bovendien is de greppel waarschijnlijk van (sub)-recente aard.

Figuur 57: Proefsleuf WP 2, met greppen SP 2.2 (voor de aanleg van het kijkvenster).

De overige sporen van deze werkput SP2.3 en 2.4 zijn beide (SP2.3: L 1,46m x 0,46m; SP 2.4: 3,94m x 0,72m). Beide structuren hebben een vage aflijning met een gelijkaardige kleur binnen het bruingrijs spectrum, hoewel de kleur van 2.4 donkerder is. Beide structuren zijn matig sterk gebioturbeerd en bevatten baksteenspikkels. Het grote verschil tussen beide is de oriëntatie. Waar greppel/kuil SP2.3 een NO-ZW oriëntatie heeft, heeft SP 2.4 een NW-ZO richting. Hoewel er geen indicatie van aardewerk is, is er wel de aanwezigheid van baksteenfragmenten, hierdoor zijn naar alle waarschijnlijkheid beide sporen van post-middeleeuwse of recentere oorsprong (zie figuur 58). Wat bovendien nog opvalt aan dit meer zuidoostelijk deel van de sleuf is dat de ondergrond sterk verschilt van het meer noordelijk deel. Gezien er jaren een bebossing op gestaan heeft, is de oorspronkelijke bodemopbouw sterk verstoord door boomwortels. De uitloging en de verstoring van de B-horizont is veel meer aanwezig. Dit fenomeen wordt ook zichtbaar aan de (zuid)westzijde van WP 3 en WP4. Bovendien is het overige stukje van WP2 dat zich aan de zuidwestzijde van de hoogspanningskabels bevindt, eveneens sterk verstoord door de bioturbatie van de boomwortels, als ook de aanwezigheid van recente verstoringen. (zie figuur 54 en 49).

Figuur 58: Overzichtsfoto van WP2 aan zuidoostelijk einde met SP 2.3 en SP 2.4 erop.

Figuur 59: Meest zuidoostelijke deel van WP 2 gekenmerkt door sterk doorwortelde bosgrond.

2.6.3 WERKPUT 3

Deze werkput heeft een oppervlakte van 160,35m² waarbij er in het noordoostelijk deel van de werkput een kijkvenster/volgvenster, ter hoogte van een greppel (SP 3.1) aangelegd is. De werkput bevat twee profielen. Eén hiervan (PR 3.2) situeert zich ter hoogte van het zuidoostelijk deel van de werkput en de andere halverwege de werkput (PR 3.1) (zie figuur 62). Vervolgens heeft deze werkput twee sporen: SP 3.1, 3.2.

Opvallend is ook dat er aan de zuidoostelijke kan van proefsleuf 3 er een sterk doorwortelde, gebioturbeerde ondergrond ontstaan is door de aanwezigheid van een bosje op dit deel van het terrein. Hierdoor neemt het aantal natuurlijke sporen op dit deel van het terrein toe. Deze natuurlijk sporen zijn aangeduid en ingemeten (zie kaart van WP3), ze hebben echter geen spoornummer gekregen.

2.6.3.1 PROFIELEN

Profiel PR 3.1, dit profiel ligt in het midden WP 3 (zie figuur 60)

- 1) AP-Horizont (TAW: +24,55), homogeen Donker bruin, Z2L1, bioturbatie veel.
- 2) E-horizont, Homogeen, licht grijs, bruin, Z2L1, matige bioturbatie.
- 3) B-horizont, homogeen, licht grijs/bruin gevlekt, Z2L1, veel bioturbatie, veel ijzerconcretie, beginnende podsolisatie.
- 4) C-horizont, moeder bodem

Figuur 60: Profiel 3.1

Profiel PR 3.2, dit profiel ligt aan het zuidoostelijk eind van WP 3 (zie figuur 61)

- 1) AP-Horizont (TAW: +24,57m), homogeen Donker bruin, Z2L1, bioturbatie veel, weinig baksteenspikkels.
- 2) E-horizont, Homogeen, donker bruin, Z2L1, veel bioturbatie, Weinig baksteenspikkels.

- 3) B-horizont, homogeen, licht grijs/ licht bruin gevlekt, Z2L1, matige bioturbatie, veel ijzerconcretie.
- 4) C-horizont, moeder bodem
- 5) Recente verstoring voor afwatering

Figuur 61: Profiel 3.2

2.6.3.2 SPOREN

Spoor 3.1 (TAW: +24,80m), is een lineair spoor met noordoost-zuidwest oriëntering en een lengte van 11 meter en een gemiddelde breedte van 0,90m. De greppel heeft een vrij vage aflijning en een lichtgrijze, lichtbruine kleur die sterk gevlekt is, de textuur is van zandlemige aard en bevat een matige hoeveelheid ijzeroxide, bioturbatie en een weinig baksteen fragmenten. Deze vage greppel komt bovendien ook in WP 4 terug (SP 4.2). Ter hoogte van deze greppel is er een kijkvenster aangelegd. Het exacte einde van de greppel hebben we niet kunnen vaststellen. Het geheel werd erg vaag naar het meest westelijke deel van het kijkvenster toe. Bovendien was aftekening van de 20ste eeuwse afwateringsgootjes die roet in het eten gooide met betrekking van de leesbaarheid van het spoor SP 3.1.

Figuur 63: Kijkvenster WP 3 met in het midden spoor 3.1.

Gezien de mogelijke ouderdom van de greppel is er geopteerd om het spoor te couperen (Figuur 64). Hier is een baksteenfragmenten van een 5tal cm lang tevoorschijn gekomen. Verder is er geen aardewerk of andere artefacten tevoorschijn gekomen. Op basis van het stuk baksteen kan er geen strakke datering van de greppel gemaakt worden. Mogelijk is het een (afwaterings- of perceels-) greppel uit de late middeleeuwen of uit jongere perioden. Er is geen overeenkomst met de “officiële” perceel afbakeningen zichtbaar op historisch kaarten. Mogelijk gaat het dus om een afwateringsgreppel. Dit is niet onlogisch aangezien de noordelijke helft van het terrein iets natter is dan de zuidelijke helft van het terrein. Dit was reeds bevonden uit de bureaustudie.

Figuur 64: Coupe 3.1 van greppel spoor 3.1

Het overige spoor SP 3.2 was een ovale paalkuil met een heterogene vulling, lichtgrijsbruine, gevlekte vulling. De structuur is sterk gebioturbeerd en heeft een beperkte hoeveelheid ijzeroxide, mangaan vorming en houtskool. Dit spoor is mogelijk natuurlijk van aard (zie afbeelding 65).

Figuur 65: Vlakfoto WP 3 (zuidoostelijk deel) met spoor SP 3.2.

2.6.4 WERKPUT 4

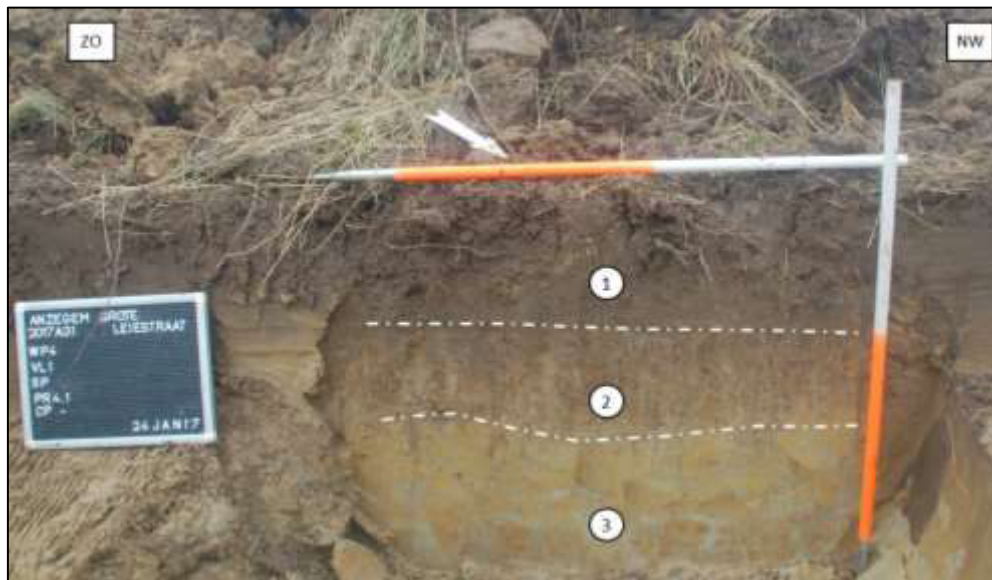
Deze laatste werkput ligt aan de meest noordelijke zijde van het terrein. Deze werkput heeft een oppervlakte van 109,78m². In deze sleuf zijn drie sporen (SP 3.1, 3.2 en 3.3) aangetroffen waarvan met een mogelijk antropogene aard en twee sporen die met zekerheid natuurlijk zijn (zie figuur 68 en 69). Zij bevinden zich hoofdzakelijk in het zuidoostelijk deel van de werkput. Bovendien is de werkput voorzien van twee profielen een in het noordwestelijk deel van de sleuf (PR 4.1) en één halverwege de sleuf (PR 4.2).

2.6.4.1 PROFIELEN

Profiel PR 4.1, dit profiel ligt in het noorden van WP 4 (zie figuur 66)

De werkput en de profielen worden duidelijk natter naar het noorden toe.

- 1) AP-Horizont (TAW: +25,31m), homogeen Donker bruin, Z2L1, bioturbatie veel.
- 2) B-horizont, homogeen, Bruin, licht grijs, blauw gevlekt, Z2L1, veel bioturbatie, weinig baksteenfragmenten, mogelijk verspitte B-hor.
- 3) C-horizont, moeder bodem

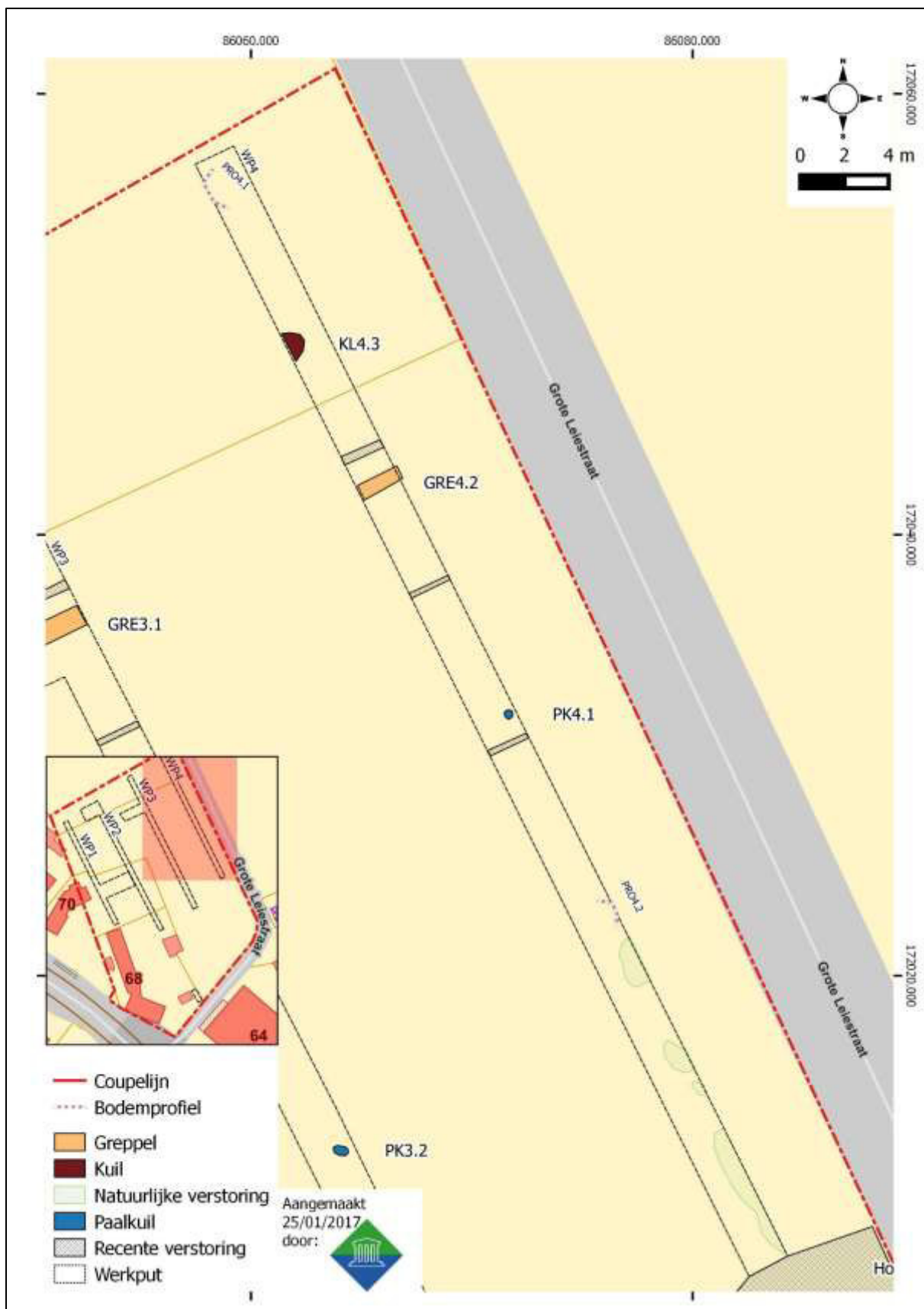
Figuur 66: Profiel 4.1

Profiel PR 4.2, dit profiel ligt in het midden van WP 4 net voor het beboste deel begint (zie figuur 67)

- 1) AP1-Horizont (TAW: +24,81m), homogeen Donker bruin, Z2L1, bioturbatie veel.
- 2) AP2-horizont, homogeen, Bruin, Z3, veel bioturbatie, weinig ijzerconcretie
- 3) B-horizont, homogeen, licht grijs, bruin, Z3, weinig ijzerconcretie, veel bioturbatie
- 4) C-horizont, moeder bodem

Figuur 67: Profiel 4.2

Figuur 68: Detailplan van werkput 4 met sporen en profielen aangeduid.

Figuur 69: Vlakfoto WP 4, foto richting, noordoostelijk deel sleuf.

2.6.4.2 SPOREN

Spoor 4.1 (TAW: +24,82m) is een paalkuil met ovale vorm en een doormeter van 0,49m. De aflijning van dit spoor was vaag en zijn lichtbruine-donkergrijze gevlekte keur met een matige hoeveelheid mangaanspikkels deden vermoeden dat deze paalkuil mogelijk van natuurlijke oorsprong was. Voor deze reden is het spoor dan ook gecoupeerd. Het resultaat van de coupe bevestigde het vermoeden. Het spoor is natuurlijk (zie foto, fig. 70).

Figuur 70: Coupe SP 4.1

Het andere spoor SP 4.2, is een greppel die aansluit op de greppel SP 3.1 in WP 3. Een lineair spoor met een lengte van minimaal 2m lang en een breedte van 0,76m, heeft een vage aflijning en een

lichtgrijze-bruine kleur, een zandigeleem als textuur, een matige bioturbatie en een weinig houtskool en baksteen spikkels. De greppel krijgt een mogelijk een (post)-middeleeuwse of recentere datering.

Figuur 71: Noordelijk deel proefsleuf 4 met in de voorgrond SP 4.2 en in de achtergrond SP 4.3

Het laatste spoor van deze site is SP 4.3. Deze kuil ligt deels tegen de putwand aan. De kuil heeft een vage, heterogene aflijning en een donkergrijze-lichtgrijze-bruine kleur. De kuil is ovaal van vorm en heeft een afmeting van ca 2m in de lengte en minimaal 0,80m in de breedte. De textuur van deze structuur is zandlemig en vrij nat zoals de rest van de proefsleuf aan de noordelijke zijde. Er is een

matge bioturbatie aanwezig en mangaanspikkels komen voor. Mogelijk gaat het hier om een natuurlijk structure (zie figuur 72).

Figuur 72: Spoor 4.3

WP	SP	Vlak	Sector /vak	Datum	Vorm + afmetingen	(Harris) relatie met sp	Richting	Coupe nr.	(vaag/duidelijk), (Hom/Het), Kleur, textuur, inclusies, bioturbatie, (bij coupe: stratigrafie)	Interpretatie, datering	Vondst/ staal nr.
1	1.1	1	*	24/01/2017	Vierkant (L0,19m x B 0,17m)	*	N-Z	*	Duidelijk, hom, dbr, dgr, z1L2, AW1, HK1	PK , Rec	
1	1.2	1	*	24/01/2017	ovaal (L1,60m x B 1,26m)	*	O-W	*	Duidelijk, het, dbr, br, geel, gevl, Z2L1, BS1, HK1, Fe1, Bio 2	Kuil, Rec/post-me	
1	1.3	1	*	24/01/2017	ovaal (L1,83m x B 0,68m)	*	NW-ZO	*	Vaag, het, gr, br, geel, gevl, Z2L1, BS2, HK2 , Bio2, FE1	Kuil, Rec/post-me	
1	1.4	1	*	24/01/2017	rechthoek (L1,33m x B 1,03m)	*	NO-ZW	*	Vaag, het, lgr, gr, br, gevl, Z1L2, bio2, hk1, MN1	Kuil, post-me	
1	1.5	1	*	24/01/2017	ovaal (L0,53m x B 0,50m)	*	N-Z	*	Vaag, het, br, dgr, gevl, z2L1, bio2, BS1, HK1, Fe1	PK, ME- Post-Me	
2	2.1	1	*	24/01/2017	rond (L0,40m x B 0,39m)	over 2.6	NO-ZW	2.1/2.6	Duidelijk, het, dgr, dbr, Z1L2, Bio2, HK2, Fe2	PK, post-me	
2	2.2	1	*	24/01/2017	lineair (L1,70m x B 0,50m)	*	O-W	*	Duidelijk, hom, dgr, br, gr, Z2L1, bio1, Fe1, HK1	greppel, Rec/post-me	
2	2.3	1	*	24/01/2017	lineair (L1,46m x B 0,46m)	*	O-W	*	Vaag, het, lbr, lgr, br, gevl, Z2L1, bio2, mn1, HK1	greppel, Rec/post-me	
2	2.4	1	*	24/01/2017	ovaal (L3,94m x B 0,72m)	*	NW-ZO	*	Vaag, het, dbr, lbr, gevl, Bio2, Fe2, BS1, MN1	Kuil, post-me	
2	2.5	1	*	24/01/2017	ovaal (L0,60m x B 0,42m)	*	N-Z	*	Duidelijk, het, dbr,gr, gevl, Z2L1, MN1, HK1, Fe1, Bio 2	PK, ME- Post-Me	
2	2.6	1	*	24/01/2017	Vierkant (L0,49m x B 0,52m)	onder 2.1	NO-ZW	2.1/2.6	Duidelijk, het, dbr, gr, br, gevl, Z1L2, Fe2, Bio1, MN1	PK, ME- Post-Me	
3	3.1	1	*	24/01/2017	lineair (L11,20m x B 0,95m)	*	NO-ZW	3.1	Vaag, het, lgr, lbr, gevl, Z1L2, fe2, Bio2, BS1	greppel, Rec/post-me	
3	3.2	1	*	24/01/2017	ovaal (L0,72m x B 0,45m)	*	O-W	*	Vaag, het, Lgr, Lbr, gr, gevl, Z1L2, Bio2, Fe1, Hk1, MN1	PK, Nat?	
4	4.1	1	*	24/01/2017	ovaal (L0,49m x B 0,43m)	*	NO-ZW	4.1	Vaag, het, geel, Lgr, Dgr, gevl, Z1L2, bio2, MN2, HK1	PK, ME/ NAT?	
4	4.2	1	*	24/01/2017	lineair (L2,0m x B 0,76m)	gelijk aan SP 3.1	O-W	*	Vaag, het, Lgr, br, gevl, Z1L2, Bio2, Bs1, HK1	greppel, Rec/post-me	
4	4.3	1	*	24/01/2017	ovaal (L1,12m x B 0,80m)	*	O-W		Vaag, het, dgr, lgr, lbr, gevl, Z1L2, Bio2, MN1, HK1	kuil, Nat?	

N°	Oorspronkelijk foto N°	Omschrijving	WP	Spoor/profiel id	Coupe/profiel nr	Vlak	Wind-richting	Profiel nr	Extra info	Datum
0001	DSC6653	Overzicht	*	*	*	1	O	*	overzichtsfoto mistig	24/01/2017
0002	DSC6654	Overzicht	*	*	*	1	N	*	overzichtsfoto mistig	24/01/2017
0003	DSC6657	Overzicht	*	*	*	1	Z	*	overzichtsfoto locatie afgebrok	24/01/2017
0004	DSC6658	Overzicht	*	*	*	1	ZW	*	overzichtsfoto locatie afgebrok	24/01/2017
0005	DSC6662	Bodemprofiel	1	1.1	1.1	1	NW	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0006	DSC6666	Bodemprofiel(ingekrast)	1	1.1	1.1	1	NW	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0007	DSC6668	Vlak	1	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0008	DSC6670	Vlak	1	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0009	DSC6671	Spoor	1	1.1	*	1	NW	*	spoor foto	24/01/2017
0010	DSC6673	Spoor	1	1.2	*	1	NW	*	spoor foto	24/01/2017
0011	DSC6679	Vlak	1	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0012	DSC6684	Spoor	1	1.3	*	1	Z	*	spoor foto	24/01/2017
0013	DSC6685	Spoor	1	1.4	*	1	W	*	spoor foto	24/01/2017
0014	DSC6687	Bodemprofiel(ingekrast)	1	1.2	1.2	1	Z	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0015	DSC6688	Bodemprofiel	2	2.1	2.1	1	NO	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0016	DSC6689	Bodemprofiel(ingekrast)	2	2.1	2.1	1	NO	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0017	DSC6690	Vlak	2	*	*	1	O	*	vlakfoto	24/01/2017
0018	DSC6696	Vlak	2	*	*	1	ZO	*	vlakfoto	24/01/2017
0019	DSC6698	Spoor	2	2.4	*	1	NW	*	spoor foto	24/01/2017
0020	DSC6699	Spoor	2	2.3	*	1	ZO	*	spoor foto	24/01/2017
0021	DSC6700	Spoor	2	2.2	*	1	ZO	*	spoor foto	24/01/2017
0022	DSC6701	Spoor	2	2.1	*	1	NW	*	spoor foto	24/01/2017
0023	DSC6703	Bodemprofiel	2	2.2	*	1	NW	*	fout op bordje moet prof 2.2 zij	24/01/2017
0024	DSC6705	Bodemprofiel(ingekrast)	2	2.2	*	1	NW	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0025	DSC6708	Vlak	2	*	*	1	NO	*	klein deel sleuf WP 2	24/01/2017
0026	DSC6709	Bodemprofiel	2	2.3	*	1	ZW	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0027	DSC6710	Spoor	2	2.3	*	1	ZW	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0028	DSC6712	Vlak	3	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0029	DSC6715	Vlak	3	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0030	DSC6720	Vlak	3	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017

N°	Oorspronkelijk foto N°	Omschrijving	WP	Spoor/profiel id	Coupe/profiel nr	Vlak	Wind-richting	Profiel nr	Extra info	Datum
0031	DSC6723	Bodemprofiel	3	3.1	3.1	1	NO	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0032	DSC6724	Bodemprofiel(ingekrast)	3	3.1	3.1	1	NO	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0033	DSC6725	Bodemprofiel	3	3.2	3.2	1	NW	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0034	DSC6726	Bodemprofiel(ingekrast)	3	3.2	3.2	1	NW	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0035	DSC6727	Spoor	3	3.2	*	1	NW	*	fout op bordje moet SP 3.2 zijn	24/01/2017
0036	DSC6730	Vlak	4	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0037	DSC6732	Vlak	4	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0038	DSC6734	Vlak	4	*	*	1	NW	*	vlakfoto	24/01/2017
0039	DSC6737	Spoor	4	4.3	*	1	ZO	*	spoor foto	24/01/2017
0040	DSC6738	Bodemprofiel	4	4.1	*	1	ZW	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0041	DSC6739	Bodemprofiel(ingekrast)	4	*	*	1	ZW	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0042	DSC6740	Spoor	4	4.2	*	1	NW	*	spoor foto	24/01/2017
0043	DSC6741	Spoor	4	4.1	*	1	NO	*	spoor foto	24/01/2017
0044	DSC6742	Bodemprofiel	4	4.2	4.2	1	NO	*	profiel zonder inkrassing	24/01/2017
0045	DSC6743	Bodemprofiel(ingekrast)	4	4.2	4.2	1	NO	*	profiel met inkrassing	24/01/2017
0046	DSC6744	Vlak	1	*	*	1	O	*	kijkvenster	24/01/2017
0047	DSC6745	Vlak	1	*	*	1	O	*	kijkvenster	24/01/2017
0048	DSC6746	Spoor	1	1.5	*	1	NO	*	spoor foto	24/01/2017
0049	DSC6748	Vlak	2	*	*	1	ZW	*	kijkvenster	24/01/2017
0050	DSC6749	Spoor	2	2.5	*	1	ZW	*	spoor foto	24/01/2017
0051	DSC6750	Spoor	2	2.6	*	1	ZW	*	SP 2.1 en 2.6	24/01/2017
0052	DSC6752	Vlak	3	3.1	*	1	ZW	*	Sp 3.1 in kijkvenster	24/01/2017
0053	DSC6753	coupe	2	2.1/2.6	2.1/2.6	1	NW	*	coupe foto	24/01/2017
0054	DSC6756	coupe(ingekrast)	2	2.1/2.6	2.1/2.6	1	NW	*	coupe foto	24/01/2017
0055	DSC6757	coupe	3	3.1	3.1	1	ZW	*	coupe foto	24/01/2017
0056	DSC6758	coupe(ingekrast)	3	3.1	3.1	1	ZW	*	coupe foto	24/01/2017
0057	DSC6759	coupe	4	4.1	4.1	1	N	*	natuurlijk	24/01/2017
0058										
0059										24/01/2017
0060										24/01/2017

2.7 KENNISVERMEERDERING EN WAARDERING

Het vooronderzoek op basis van de bureaustudie niet kon uitsluiten of er wel of niet archeologische sporen aanwezig zouden zijn en men vervolgens het uitvoeren van proefsleuven heeft aanbevolen gezien het terrein wel een zeker potentieel had. Kan er op basis van het proefsleuven onderzoek gezegd worden dat de kennisvermeerdering van de aanwezige archeologie beperkt is. Er zijn slechts enkele antropogene sporen aanwezig, boven blijkt de meerderheid van deze sporen uit de post-middeleeuwse periode of recentere perioden te zijn. Er zijn geen betekenisvolle archeologische structuren aangesneden. Een deel van het terrein reeds verstoord door een bos dat er stond. Een deel is niet onderzocht kunnen worden door veiligheidsmaatregelen van Elia (de net beheerder van de hoogspanning) die gerespecteerd diende te worden. Echter ook op dit deel van het terrein stond bebossing, dus er kan van uit gegaan worden dat dit deel evenzeer reeds verstoord is door de wortels van de bomen.

De verstoring die de bouwwerkzaamheden met zich meebrengt is hoofdzakelijk op de plaats waar het al verstoord is door enerzijds de afgebroken boerderij en anderzijds de locatie van het bosje. De aanplanting van de boomgaard, op het achterste deel van het terrein, gaat slechts beperkt verstoren.

Deze feiten op een rij, zorgen ervoor dat de kenniswinst beperkt is en de waardering van deze site laag. Bijgevolg dient er dan ook geen vervolgonderzoek uitgevoerd te worden gezien de kosten, de baten van een vervolgonderzoek ver zouden overstijgen.

2.8 KADER KENNISVERMEERDERING

Op basis van het doormiddel van proefsleuven onderzochte terrein aan de Grote Leiestraat te Anzegem is er slechts een beperkte kenniswinst opgetreden.

Ondanks dat er een veiligheidsstrook van ca. 24,60m langs de hoogspanningskabels werd gehouden en zo een aanzienlijk deel van het te onderzoeken terrein niet kon onderzocht worden, is er door de aanleg van de proefsleuven en kijkvensters toch een oppervlakte van 11,23% onderzocht. Landschappelijk gezien is het terrein in het noordoosten niet of weinig verstoord door bebouwing of recente aanplanting. Dit wil zeggen dat de bodemopbouw goed bewaard is. Echter is dit deel van het terrein ook iets natter van aard, zeker in WP 3 en 4. Dit is deels een verklaring waarom dit deel van de site zo ver als geweten, steeds in gebruik is geweest als weidegrond of als boomgaard. Het meer zuidoostelijk deel van het terrein was tot recentelijk in gebruik als bos. Dit resulteert in het voorkomen van een sterk verstoorde en doorwortelde bodemopbouw. Vooral in WP 2 (beide delen), 3 en 4.

De sporen in WP 3 en 4 zijn hoofdzakelijk van natuurlijke aard, uitgezonderd enkele antropogene sporen zoals greppel SP 3.1 die vermoedelijk is die post-middeleeuws of recenter van aard.

In werkput 1 en 2 zijn er enkele sporen aangetroffen die antropogeen of mogelijk antropogeen van aard zijn. Een deel van deze sporen behoren mogelijk tot een structuur en zijn niet recent van aard, SP 2.1, 2.6, 2.5, 1.4 en 1.2. Een aantal van deze sporen zijn duidelijk antropogeen, maar tevens ook recent van aard, zoals SP 1.4 en 1.1.

Het is wel opvallend dat er meer (met zekerheid) antropogene sporen aan het licht komen, in WP 1 en 2, dus dicht bij de locatie waar de boerderij stond. Beide sleuven bevinden zich in een droger gedeelte van het onderzoeksgebied. Zijn Dit deel ligt hoger in het landschap.

Echter zijn er slechts een viertal sporen die betekenisvol zijn. Deze duiden op de aanwezigheid van menselijke activiteit tijdens de post-middeleeuwen. Deze kenniswinst is niet bijzonder. Daarom ook dat het niet wenselijk is om verder onderzoek van dit terrein uit te voeren.

3 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Er zijn in verhouding weinig archeologische resten of structuren aangetroffen op deze site. De sporen die aanwezig zijn kunnen als veelal post-middeleeuws of sub-recent beschouwd worden. Verder is de functie van het onderzoeksgebied tweeledig, het noordoostelijk deel is lang in gebruik geweest als landbouw/veeteelt gebied terwijl de zuidwestelijke kant van het terrein (het deel aan de straatzijde) wel teken vertoont van beperkte menselijke activiteit. Dit hangt vermoedelijk samen met de aanwezigheid van de boerderij aan de straatzijde.

3.1 ASSESSMENT VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

3.1.1 DATERING EN INTERPRETATIE

De waargenomen sporen hadden een post-middeleeuwse of sub-recente datering. Dit hangt waarschijnlijk samen met de aanwezigheid van de afgebroken hoeve.

3.1.2 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN:

- **Wat is de bodemopbouw en wat zijn eventuele bodemvormende factoren?**
De bodem is opgebouwd uit een leemigzand met een sterkere zandfractie richting de zuidoostzijde van het terrein.
Ter hoogte van de zuidoostzijde van het terrein is de oorspronkelijke bodemopbouw sterk gebioturbeerd door boomwortels. De zuidzijde van het terrein zelf is verstoord door de locatie van de afgebroken boerderij.
- **Wat zijn de lokale variaties binnen de bodemgenese?**
Neen, de natuurlijk genese verschilt niet, deze is echter wel verstoord door menselijk toedoen in de zuid en zuidoostzijde van het terrein.
- **Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?**
De impact op de bodem ter hoogte van de plaats waar het bosje gestaan heeft, is vrij groot. Hier is de oorspronkelijke bodemopbouw verstoord door boomwortels. Het overige deel van het terrein (NO deel) is beter bewaard gebleven.
- **Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig? Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:**
 - o **Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?**
Een deel van de grondsporen zijn van natuurlijke aard, een deel is van antropogene aard. De meerderheid van de grondsporen van antropogene aard komen voor in werkput 1 en 2.
 - o **Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?**
Uitgezonderd greppel 3.1 is de bewaring van de antropogene sporen goed. Dit is vermoedelijk een gevolg van de sub-recente datering van de sporen.
 - o **Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig?**
Greppel SP3.1 is mogelijk relevant gezien het een soort afwateringsgreppel moet geweest zijn. Vervolgens is er nog de mogelijke sporencluster van SP 2.1/2.6 en 2.5. Dit zijn een aantal paalkuilen die mogelijk tot een kleine structuur (bvb een spieker) behoord hebben. Echter zal het bij speculatie blijven gezien de paalkuilen aan de rand van het onderzoeksterrein lagen en een verdere uitbreiding van het kijkvenster niet mogelijk was.

- **Wat is hun verspreiding?**
Wat opvalt, is dat de meerderheid van de antropogene sporen voornamelijk voorkomen in de werkputten die het dichtstbij de straatzijde liggen dus in het zuidwesten van het terrein.
 - **Wat is de densiteit?**
De densiteit van de antropogene sporen is eerder laag.
 - **Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de oversnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?**
 - Over het algemeen is er weinig tot geen vondstmateriaal tevoorschijn gekomen. Hier en daar bevatte enkele structuren wat baksteenspikkels, de meerderheid van de structuren had een vrij duidelijke aflijning en deed eerder sub-recent aan. Uitgezonderd paalkuil SP 2.1/2.6 waren er geen oversnijdingen. Er kan dus aangenomen worden dat de meerderheid van de sporen maximaal enkele honderden jaar oud zijn.
- **Indien er steentijdartefacten aanwezig zijn: In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (in situ of secundair materiaal)?**
Niet van toepassing
 - **Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?**
 - Verdere afbakening van de sporen is niet van toepassing gezien er onvoldoende uitgesproken clustering is.
 - **Wat is het type vindplaats (bewoning, artisanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?**
Niet van toepassing.
 - **Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?**
 - Niet van toepassing,
 - **Zijn er structuren/sporen met bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?**
niet van toepassing
 - **Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?**
Het kennispotentieel is zeer beperkt.
 - **Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?**
 - Niet van toepassing
 - **Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?**
Niet van toepassing

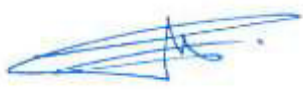
3.2 SAMENVATTING

Uit het bureauonderzoek kwam naar voor dat er ter voor studiegebied een zeker archeologisch potentieel is. De regio biedt perspectieven voor het aantreffen van menselijke bewoning vanaf de steentijden tot heden. Concreet bewijs hiervoor komt ten vroegste uit het neolithicum dankzij de vondst van artefacten tijdens veldprospectie. Verder werd tijdens onderzoek in de omgeving kennis genomen van enkele middeleeuwse sites met walgracht. Gezien het terrein ter hoogte van de Grote Leiestraat 68 verstoord gaat worden door de bouw van een multifunctionele werkplaats met ondergrondse parkeergarage, is men over gegaan tot het uitvoeren van een archeologisch proefsleuven onderzoek op een onderzoeksgebied van ca. 5400m² en een begeleiding van de afbraakwerken van de boerderij die op het perceel staan.

Bij aankomst bleek echter dat de boerderij reeds afgebroken was. Boringen op die locatie hebben uitgewezen dat dit deel reeds verstoord was tot ca. 60cm onder het loopvlak. De aanleg van de proefsleuven met kijkvensters leverde een totaal van 16 sporen op waarvan er 12 van antropogene aard waren. Uit de sporen zijn geen archeologische artefacten tevoorschijn gekomen die het toe laten een precieze datering van de sporen te doen. Op basis van de scherppte, de aflijning en eventuele inclusies konden de sporen gedateerd worden als post-middeleeuws of (sub)-recent. Het viel wel op dat de meerderheid van de antropogene sporen zich dicht bij de straatkant in het zuidwestelijk deel van de site bevond. Het noordoostelijk deel van de site was natter van aard en bevatte voornamelijk natuurlijke sporen indien er zelfs sporen voorkwamen aan die zijde van het terrein. Tijdens het terrein onderzoek is er rekening gehouden met de veiligheidsperiferie van ca. 25meter rond hoogspanningsleidingen die over het terrein lopen. Echter was in deze zuidoostelijke zijde van het terrein de bodem al verstoord door een bosje dat er gestaan heeft.

Algemeen kan er gesteld worden dat de kenniswinst op basis van het proefsleuvenonderzoek (en de bureaustudie) niet erg hoog is, daarom is het niet aangewezen nog een vervolgonderzoek uit te voeren op deze terreinen.

4 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		27 januari 2017
Patrick Hambach	Director		27 januari 2017
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		27 januari 2017
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		27 januari 2017

5 BIBLIOGRAFIE

5.1 LITERAIRE BRONNEN

Bogemans, F. 2007: Kaartblad 29 Kortrijk. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

CadGIS 2017: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 12 januari 2017).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017

Denewet L., Molenecho's, molenbestand 2017: [Online], <http://www.molenechos.org/index>. (geraadpleegd op 26 januari 2017).

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2017: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 12 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 12 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 12 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 12 januari 2017).

Haneca K., Debruyne S., VanhoutteS., Eryvynck A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven, opzoek naar een optimale strategie, *Onderzoeksrapport agentschap onroerend erfgoed 48*, Agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel.

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 22 januari 2017).

Seyns S., 1973: Bodemkaart van België, Cartes des Sols de la Belgique, verklarende tekst bij kaartblad 84W, Instituut van aanmoediging van Wetenschappelijk onderzoek in Wetenschap, Nijverheid en industrie, Gent.

DEEL 3 BIJLAGEN
